Händelsevis. Trenne teckningar

Bokutgåva

Iwar Hæggströms boktryckeri, Stockholm 1869.

ETT ANONYMT BREF.

Signe och Bertha hade vuxit upp tillsammans; de hade varit lek-, skol- och läskamrater och hade ändå ej ledsnat på hvarandra, utan voro fortfarande intima vänner, nu fullvuxna unga damer på 17, 18 år.

De båda flickorna voro emellertid hvarandra mycket olika.

Bertha var lång och smärt, med kortklippt brunt hår, fritt tillbakakastadt från en bred och uttrycksfull panna, qvicka och lifliga ögon med en öppen, måhända något djerf blick och ett friskt och hurtigt, kanske litet emanciperadt väsende.

Signe var en småtäck blondine med rikt, ljusgult hår, en hy som ros och lilja, en på en gång blyg och skälmsk blick ur ett par klarblå ögon och en skalkaktig grop i kinden vid hvarje leende.

Hvarje vecka tillbragte Signe och Bertha en afton hos hvarandra och hade då alltid hjertligt roligt, ehuru eller kanske just derför att en stor del af tiden upptogs af lifligt disputerande. För öfrigt musicerade de, deklamerade vers, författade af dem sjelfva, pratade och skrattade; någon gång, men det var mera sällan, utbytte de hviskande förtroenden i skymningen vid aftonbrasan.

Men en vacker dag fick Signe en friare; det var en ståtlig kapten vid skärgårdsartilleriet, enkling, rik, högt aktad af alla, innerligt afhållen af några få, som stodo honom nära. Han hade en ganska barsk krigareuppsyn, ett ofantligt svart skägg och buskiga ögonbryn. Hans lynne var mycket allvarligt och ansågs till och med för något bistert.

Men onekligen var hans anbud mycket hedrande för en sådan liten flicka, som Signe. Man ansåg det allmännt vara ett utmärkt förmånligt parti, oaktadt enklingen väl var nära 20 år äldre än Signe.

Signe tyckte också, att det var ett förmånligt parti; men hon skulle tyckt detsamma, om också friaren hvarken hade varit rik eller af börd, ty hennes unga hjerta klappade fort för den manligt sköne officern.

Kapten Stjerne hade två barn, och Signe började känna sig ofantligt vigtig, sedan hon lofvat att blifva en mor för dem. Hela dagen igenom såg man hennes täcka hufvud nedlutadt öfver Aimé Martins stora bok om familjmödrars uppfostran.

“Har din fästman anlag för misstänksamhet och svartsjuka, Signe?“ frågade Bertha en afton, då de båda flickorna sutto ensamma tillsammans i Signes lilla rum.

“Det har jag aldrig märkt, men jag har också ej gifvit honom någon anledning dertill. Hvarför frågar du så, Bertha?“

“Jag har hört, att, då äldre karlar blifva kära i helt unga flickor, de ofta pläga blifva rigtiga tyranner af bara misstro, om ej deras fästmör i tid förstå att taga dem på det rätta sättet. Skulle det ej vara lustigt att en gång pröfva din fästman, Signe?“

“Du menar, att jag borde kokettera litet smått för någon annan, men vet du, att något sådant kan verkligen icke falla mig in.“

Signe såg helt förnärmad ut.

“Kan du tro mig om att vilja föreslå ett så vanligt och tarfligt medel? Nej du, jag har en betydligt finare och pikantare plan än så. Vi skola skrifva ett anonymt bref till kapten Stjerne, för att sålunda pröfva, hur stort förtroende han hyser för dig.“

“Ett anonymt bref! Hvad skulle det handla om? Inbilla dig ej, kära Bertha, att jag tänker inlåta mig i något gyckel med Arthur.“

Men då Bertha hade fått en idé i sitt hufvud, kunde hon ej så lätt förmås att afstå derifrån. Hon framställde för Signe, huru hon hade tänkt ut att brefvet borde stiliseras, och öfvertygade henne, att detta skulle blifva ett mycket roligt på samma gång som ett ganska oskyldigt skämt.

Signe gaf vika. Hon satte sig vid skrifbordet, och Bertha dikterade:

“Är ni verkligen nog naivt egenkär att tro, att er lilla fåfänga, behagsjuka och barnsliga fästmö är kär i er? Att det är för kärleks skull, som hon gifvit er sitt ja? Läs då härmed bifogade breflapp, som genom en egendomlig tillfällighet kommit mig tillhanda.“

Och nu skref Signe med sin egen runda och vackra handstil följande bref:

“Kära Bertha!

Hela dagen har jag gått och tänkt på, hvad du yttrade i går afton, att du ansåg det orätt att gifta sig utan kärlek. Det föreföll mig, som om du utgått från den förutsättningen, att jag skulle älska min barske, gamle enkling, som är 18 år äldre än jag och så fullkomligt olik mig till lynne och tycken. Du är min vän, Bertha, och jag anser det derför vara min skyldighet att upplysa dig om ditt misstag.

Du vet, att jag är en smula fåfäng till min natur, och att jag alltid sagt, att, om jag någonsin skulle gifta mig, skulle det endast vara för att få en bemärkt ställning i samhället, få presidera i dyrbart möblerade salonger, gifva magnifika middagar och baler, åka i eget ekipage och kläda mig elegant. Nåväl, allt detta kan min förening med min kära kapten förskaffa mig! Men att förälska mig i dig, du skäggige gamle Arthur, något sådant kan visst icke falla mig in!

Men bevars, kära Bertha, gör nu icke en så allvarsam min för det; jag ämnar visst icke blifva någon Xantippa, utan en mycket snäll liten hustru och en mycket öm styfmor, som rigtigt grundligt skämmer bort sina små älsklingar. Men det kan jag göra fullkomligt väl, om jag också har ett häfte af den nyaste romanlitteraturen mellan bladen på Aimé Martins odrägliga uppfostringsbok.

Jag vet, att du är mycket sanningsälskande, min bästa Bertha, men nog måste du väl medgifva, att en liten nödlögn i ord eller i handling då och då kan vara rätt oskyldig, ja till och med alldeles nödvändig.

Såsom t. ex., icke kan jag nu helt öppet säga min björn till fästman, att det är för hans pengars skull, jag gifter mig med honom. Jag måste naturligtvis låta honom tro, att jag är kär i honom, och det tror han också så fullt och fast. Icke är det väl nu något ondt deri?

Kom till mig i afton, få vi språka vidare om saken.

Hasteligen

Signe.“

Signe kastade pennan ifrån sig, flög upp från stolen, slog ihop händerna och skrattade muntert och klingande.

“Jag tycker mig se min kära Arthur, hvilken allvarsam min han skall göra, då han läser detta bref!“ utropade hon. “Han kommer naturligtvis genast till mig och frågar med sin aldra strängaste min, hvad detta skall betyda. Då kastar jag armarna om hans hals, bekänner alltsammans och ber honom ej vara ond på sin lilla Signe. Och då ljusnar hans mörka ansigte, han förklarar att jag är oemotståndlig, och att han måste förlåta mig mot sin vilja. Och så trycker han sin skäggiga haka mot min mun, och så är allt godt igen. Ack så roligt, så roligt!“

Signe lade armarna om Berthas lif och dansade, muntert skrattande, om med henne på golfvet.

Då kapten Stjerne följande afton kom hem från ett besök hos sin fästmö, låg det olyckliga brefvet på hans bord. Han läste det, och ett dystert moln lade sig på hans panna, sorg och vrede kämpade om herraväldet i hans själ. Han var en man med stränga grundsatser och stora fordringar såväl på sig sjelf som på andra. Han hade visserligen vetat, att Signe var mycket barnslig, men han hade trott henne vara så god, så sann, honom så hängifven och så uppriktigt önskande att göra det rätta.

Han tillbragte en sömnlös natt, och tidigt följande morgon begaf han sig med tungt hjerta till sin fästmös hem.

Han träffade Signe i salen, der hon mer täck än någonsin med den varma rodnad, som sömnen lemnat qvar på hennes kind, presiderade såsom värdinna vid kaffebordet. Hon var just sysselsatt med att servera sina tre yngre bröder kaffe; de skulle i skolan och måste derför frukostera tidigare än Signe och föräldrarna.

Leende bjöd hon sin fästman att taga plats vid kaffebordet och frågade, om hon fick servera honom en kopp af den rykande nektarn, som hennes egna händer tillagat i den stora kaffekokaren, som prydde bordets midt; men kapten Stjerne afslog kort och kallt hennes anbud och gick att ställa sig vid fönstret, der han otåligt trummade en melodi på rutan.

Signe såg på honom med en skygg och orolig blick, och rodnaden på hennes kind blef djupare; hennes obetänksamma, lilla hjerta började att klappa i allt raskare takt.

Hur sträng han såg ut! Hvem kunde tro, att han skulle taga saken så allvarsamt!

De tre gossarna hade slutat sin frukost och stoppat på sig sina smörgåsar, som Signe gjort i ordning åt dem. Nu togo de hvar sin skolväska på ryggen, och med ett muntert och högljudt “adjö Signe, adjö svåger Arthur!“ stormade de mot dörren.

Signe sysslade vid kaffebordet, med en nervös darrning i de fina händerna; hennes ögon voro sänkta, och färgen kom och gick på hennes kind.

Hon hade förorsakat honom smärta med sitt lättsinniga skämt, hur skulle hon väl våga bekänna sanningen för honom! Modet svek henne alldeles.

“Ack den Bertha, den Bertha“! suckade hon, “hvarför skulle jag låta henne förleda mig till denna dårskap?“

Kapten Stjerne vände sig långsamt till sin fästmö.

“Jag skulle önska att tala några ord med dig i enrum, Signe. Jag lofvar att ej uppehålla dig länge. Låt oss gå in i röda förmaket, här kunna vi ej vara ostörda.“

Med klappande hjerta sprang Signe in i det lilla hvardagsförmaket till venster om salen och satte sig på yttersta kanten af en liten soffa, der de båda förlofvade så ofta sutit lyckliga tillsammans, han med armen om hennes lif, hon med det ljusa, täcka hufvudet behagfullt lutadt mot hans axel.

Kapten Stjerne stängde dörren med lås och tog derefter plats i en stol på andra sidan om bordet, som stod framför soffan. Utan att yttra ett ord tog han upp ur sin ficka “det olycksaliga brefvet“, som Signe i sitt hjerta benämde det, och utbredde det på bordet framför henne.

Signe kastade en flyktig blick derpå och gömde derefter sitt glödande ansigte i sina händer.

En bitter smärta stod att läsa i kapten Stjernes drag. Länge betraktade han under tystnad hennes nedböjda hufvud, derefter drog han långsamt den släta guldringen af sitt finger, lade den på bordet ofvanpå brefvet och lemnade hastigt rummet.

Signe for upp från soffan och ropade “Arthur!“ med så hög, ångestfullt bedjande röst, att kapten Stjerne stannade och kände sig halft böjd att återvända till henne. Ett ögonblick stod han stilla på tröskeln till tamburen.

Med detsamma inträdde Signes mor i röda förmaket.

“Hvad vill detta säga, Signe, hvems ring är det, som ligger på bordet?“ frågade hon häftigt.

“Ack, snälla mamma, Arthur är så häftig och uppbrusande. Han blef ond på mig för en rigtig småsaks skull, men jag skall genast gå och skrifva till honom, och allt skall snart blifva godt igen.“

Kapten Stjerne ryckte häftigt till sig sin hatt och lemnade skyndsamt huset.

Signe skref så hjertligt, så hängifvet, så ödmjukt. Hon berättade hela sammanhanget med det anonyma brefvet, erkände att hon handlat mycket lättsinnigt och bönföll, att hennes fästman ville förlåta henne den smärta, hon i sin stora tanklöshet tillfogat honom. Hon lofvade att aldrig mer göra sig skyldig till ett dylikt lättsinne, samt hoppades, att den ångest, hon nu utstod, skulle blifva henne en nyttig lexa för hela lifvet.

På aftonen hade Signes föräldrar en liten soupé, och Signe hoppades, att hennes fästman, ty så kallade hon honom ännu, som redan dagen förut emottagit en bjudning till denna soupé, skulle genom att infinna sig der gifva henne ett prof på, att han förlåtit henne.

Men han hördes ej af och aftonen var redan långt liden. Signe bar ännu sin förlofningsring och hans hade hon gömt i en liten ask, som hon bar i sin ficka. Hon ville hafva den till hands, då han kom, ty han *måste* komma, hon ville springa honom till mötes i tamburen, trycka den på hans finger, lägga sin arm i hans och åter visa sig för sällskapet vid hans sida.

Men tiden gick och han hördes ej af. Signes ögon hade förlorat sin vanliga oskyldiga och öppna blick, de glänste oroligt, blodet brann feberhett på hennes kinder, och vid hvarje ljud genomilades hon af en häftig sprittning.

Slutligen ringde det hårdt på tamburdörren. Signe blef plötsligt mycket blek, arbetet sjönk ur hennes darrande händer och hon afbröt sig midt i ett samtal.

En af betjeningen inträdde och öfverlemnade i Signes händer ett bref. Hon störtade upp från sin plats och ilade in i sitt eget rum. Bertha, som ensam fått förtroende om hvad som passerat på morgonen, följde henne.

Brefvet var helt kort, affattadt i häftiga ordalag. Han kunde ej hysa aktning för den qvinna, som så lättsinnigt hade lekt med hans känslor, han kunde ej vidare tänka på att anförtro sina barn i hennes vård.

Signe lemnade brefvet åt Bertha, ryckte häftigt af sig ringen och kastade den på golfvet, satte händerna för ansigtet och skrattade och gret konvulsiviskt. Men efter några minuter såg hon upp igen, blek, men lugn, knäböjde på golfvet och letade rätt på ringen, satte den åter på sitt finger, slätade håret, som blifvit något oordnadt och tog derefter Berthas arm, samt återvände med skenbart lugn till salongen.

Hon kunde ej tro, att det verkligen var slut, hon höll envist och mot allt sundt förnuft fast vid det hoppet, att Arthur ändå skulle komma i afton, att han skulle ångra sitt häftiga bref och återvända till henne.

Klockan slog 11 och gästerna började aflägsna sig. Slutligen hade de alla farit, och Signe och hennes föräldrar stodo ensamma i salongen.

Hur blek hon nu såg ut! Den starka rodnaden och den öfverspända glädtighet, som hon hela aftonen bibehållit, hade nu öfvergifvit henne.

Hon kastade armarna om modrens hals, dolde ansigtet vid hennes bröst och bekände, bittert gråtande, sitt fel. Modren blef djupt bedröfvad; hon höll af Arthur som sin egen son och hade så mycket gladt sig åt sin enda dotters förening med honom.

Men hon tänkte ej nu på sin egen sorg; hon smekte dottrens kind, strök håret från hennes fuktiga panna och talade milda och lugnande ord till henne.

– – – – – – – –

Kapten Stjerne hade, då han emottog Signes förklaring öfver det anonyma brefvet, genast satt sig ned att skrifva till henne, och hans bref fick sin stämpel af den häftigt upprörda sinnesstämning, hvari han då befann sig. Men då brefvet väl var afskickadt, det afgörande ord uttaladt, som för alltid skulle skilja honom från den täcka förbryterskan, som han älskade oaktadt sin häftiga förtrytelse öfver hennes lättsinne, då började hans tankar få en allt mildare färgton och Signes bild framträdde i en allt renare, älskligare dager. Hennes fel syntes mindre i samma mån, som tanken på, hvad han i henne förlorat, blef allt bittrare.

Han tog sin hatt och gick ut. Med armarna på ryggen, hufvudet tankfullt framåtböjdt, vandrade han med snabba steg framåt på de upplysta gatorna utan mål, utan plan, utan att märka den menniskomassa, som hvimlade omkring honom.

Stridiga känslor kämpade i hans själ, olika stämmor talade i hans inre.

“Hon är så ung ännu“, sade den ena, “du får ej begära att finna ett gammalt hufvud på en 17 årings skuldror. Hon är tanklös och lättsinnig, men hon är god, vek och lättledd. Hennes fel äro ungdomens och skola nog rättas med åren“.

“Men hon saknar all djupare känsla, eljest skulle hon ej kunnat på ett så kränkande sätt leka med din kärlek“, invände den andra. “En verkligt älskande qvinna skulle ej kunnat handla så“.

“Det är sannt!“ sade kapten Stjerne, häftigt. “Och dock, hur lycklig har hon ej gjort mig! De veckor, hon var min, hafva varit de lyckligaste i mitt lif. – Men hvad är det värdt att knota! Jag är ej skapad till att vara lycklig“.

Det var en bitter tanke.

“Men *hon* är skapad till att vara lycklig“, sade den milda stämman i hans inre. “Sorgen är ej för henne, den skall krossa hennes veka sinne. Du har i dag ej endast tillintetgjort ditt eget lifs lycka, utan äfven hennes“.

“Bah, Signe olycklig!“ Kapten Stjernes läpp krökte sig med ett skarpt och hånfullt uttryck. “Ett sådant sinne som hennes kan blott ytligt beröras af sorgen. Hon skall snart dansa, skämta och le som förr, under det hon i mitt hjerta qvarlemnat ett sår för lifvet“.

Då kapten Stjerne slutligen återkom hem, slumrade hans små flickor redan lugnt i sin bädd, den äldsta med armen lindad om den yngres hals, den yngsta med det lilla krusiga hufvudet lutadt emot systerns skuldra.

Kapten Stjerne böjde sig ned och tryckte en lätt kyss på den lilla mörklockiga flickans panna; då öppnade hon sina stora, dunkla ögon, räckte ut de små armarna och mumlade med ett lyckligt leende: “Mamma Tjigne!“ .

Kapten Stjerne vände sig häftigt om och lemnade rummet. Följande morgon erhöll han ett bref från Bertha, som bönföll, att han ville förlåta Signe och vända hela sin rättmätiga vrede mot henne sjelf. Hon tog hela skulden för det anonyma brefvet på sig, det var hon, som öfvertalat Signe, det var hon, som dikterat brefvet, Signe hade blott med svårighet kunnat förmås att ingå på hennes förslag.

Kapten Stjerne slet brefvet i bitar och kastade det i kakelugnen.

Han gick ut i salen, der de små flickorna kommo honom till mötes och helsade “god morgon“.

“Pappa, vi hafva en bön till dig“, sade den milda, förståndiga Helny, i det hon blygt nalkades fadren.

“Och hvad skulle det vara, mina små?“ frågade fadren och satte ett barn på hvardera knät.

“Det är Mariadagen i dag, mamma Signes namnsdag“, började Helny. “Få Lily och jag gå ut med mabonne och köpa hvar sin vacker blombukett? Och få vi sedan följa med dig, pappa, då du går för att gratulera henne?“

“Ja, töta pappa, få vi gå till lilla nälla mamma Tjigne!“ läspade Lily.

Fadren skjöt häftigt barnen ifrån sig, steg upp och gick till fönstret. Länge stod han der, utan att tala eller röra sig. De små vågade ej störa honom.

Då han slutligen åter vände sig emot dem, hade molnen vikit bort från hans panna; han kysste barnen och lofvade att sjelf gå med dem för att köpa blommor.

– – – – – – – –

Efter en lång natt, den första i Signes unga lif, då sömnen vägrat att gästa hennes läger, började för den unga flickan åter en dag af mörk hopplöshet och modlöshet, omvexlande med en snart åter försvinnande gnista af hopp; en dag af plågsam väntan och spändt lyssnande efter välkända fotsteg, som Signe ständigt hoppades slutligen skulle komma, och som dock aldrig hördes af.

Signe bar ännu sin förlofningsring; hon hade ett sangviniskt temperament och behöll i det längsta hoppet, denna ungdomens gudomliga ledsagare. Men hoppets gnista blef allt svagare ju längre dagen led, och somliga stunder var den alldeles slocknad.

Hon hade ingen ro hela denna dag; af och an vandrade hon oupphörligt utan rast eller lugn, utan att

sysselsätta sig och vägrande att intaga någon föda. Nu hördes hon muntert skratta, leka och rasa med bröderna med en vildhet, som hittills varit fremmande för hennes natur; nu låg hon hopkrupen i ett soffhörn, bittert gråtande.

Så förflöt den långa dagen. Mot aftonen öfvertalades Signe af sin mor att friska upp sig med en promenad i fria luften. Yngste brodren följde henne, och så fort de väl voro utkomna, öppnade han till Signes förtviflan hela sin outtömliga språklåda. Christian var en humoristisk pojke och skizzerade ej skol- och kamratlifvet illa, men Signe var ej nu vid lynne att höra derpå, utan ville helst öfverlemna sig åt sina egna, sorgmodiga tankar.

“Vi skola göra en öfverenskommelse, Christian“, sade hon. “Om du lofvar att ej säga ett ord under hela vår promenad, så skall jag köpa den vackra bilderboken, som du så mycket önskat dig“.

Christian lade hufvudet på sned i en begrundande ställning; villkoret var mycket svårt att uppfylla, men lönen var lockande.

“Nå så kör för det då!“ sade han slutligen, i det han, till bekräftelse på öfverenskommelsen, eftertryckligt skakade systerns hand.

Vinden spelade behagligt på Signes upphettade kinder och tinningar; luften och rörelsen verkade uppfriskande, och, då syskonen efter en timmas promenad återkommo hem, var Signes hjerta betydligt lättare, och hoppets stjerna strålade åter klart.

Hon hade just börjat knyta upp sina hattband i tamburen, då en röst från röda förmaket kom henne att hastigt spritta till, rodna och omedvetet föra handen till sitt högt klappande hjerta. I nästa ögonblick stod hon i dörren till det röda förmaket.

Hvilken syn mötte henne här! Alla ljusen i kronan voro tända, en hög moderatörlampa brann på det runda bordet, som var betäckt med en hvit duk, på hvilken den äkta helgdagsthéservicen var framdukad, på ömse sidor om lampan stodo tvenne höga vaser med brokiga blommor, och kring bordet voro föräldrar och syskon samlade.

Nu framträdde Helny och Lily med hvar sin blombukett i handen; de lindade armarna om Signes hals och framhviskade blygt sina lyckönskningar.

Signe kysste dem, men blott helt flyktigt; hon egnade dem endast en obetydlig del af sin uppmärksamhet, ty borta vid fönstret, på något afstånd från de andra, stod de små barnens fader, och kring honom koncentrerade sig i detta ögonblick nästan alla hennes tankar, hela hennes själ.

Skygg och med nedslagna ögon nalkades Signe honom; han slöt henne varmt i sina armar, och hans blick sade tydligt, att han nu fann sin lilla fästmö mer förtrollande än någonsin. Den gyllene bojan trycktes åter på hans finger, och varma kyssar brunno på den lilla hand, som sålunda fängslade honom.

– – – – – – – –

Är det väl behöfligt att tillägga att Signe aldrig skref några anonyma bref mer, och att hon blef en förträfflig maka, styfmor och husmor?

LILLA MEA.

På ängens gröna, blomsterströdda gräsmatta lekte en skara glada och ystra barn, med rosor på kinderna, skalkar i ögonen och solsken i sinnena.

Ängen var endast genom ett staket skiljd från den lilla kyrkogården med sina många kors och kullar. Här, bredvid en af grafvarna, låg lilla Mea ensam, utsträckt i gräset.

De bruna ögonen stirrade tanklöst i vida rymden, läpparna, från hvilka aldrig hördes något barnsligt, glädtigt skratt, voro buttert slutna, och hela det lilla bleka ansigtet uttryckte ingenting annat än missnöje och trumpenhet.

“Vill du ej komma och leka med oss?“ frågade pastor Klints muntra och lifliga dotter, Laura, i det hon sprang ifrån de andra barnen och tryckte sitt lilla ansigte mot staketet, för att rigtigt kunna se på Mea.

“Nej“, svarade lilla Mea, kort och ovänligt.

“Men hvarför vill du icke det? Du är då alltid så besynnerlig, Mea!“

“Jag tycker ej det är roligt att leka.“

“Icke roligt att leka!“ Det hade Laura hört henne säga förut, men kunde aldrig rätt klart begripa möjligheten af en dylik onaturlighet.

“*Hvad* tycker du då är roligt, det skulle jag just vilja veta?“

“Ingenting – utom att sofva“, svarade lilla Mea, och ett uttryck af vemod och trötthet, vackrare än den förra butterheten, skimrade fram i hennes bruna ögon.

“Att sofva!“

Laura stirrade en lång stund i mållös bestörtning på Mea. Derefter skakade hon sitt hufvud och sprang tillbaka till de andra barnen.

Men hon kunde ej glömma lilla Mea. Hvilken besynnerlig flicka hon var! Att sofva var just nättopp det ledsammaste Laura visste; hur hängde hon icke läpp och såg surmulen ut, då hon blef tillsagd att gå till hvila om qvällarna, och hur längtade hon icke efter att en ny, rolig dag skulle börja! Att sofva var i Lauras ögon detsamma som att försaka, och försakelse var just ej i hennes smak.

Det var ej underligt att Laura tänkte så, ty hon hade ett lyckligt hem, ömma föräldrar, glada syskon, solsken i hemmet och solsken i hjertat. Och hvem önskar väl att sofva då solen skiner?

Men lilla Meas mor hvilade sedan flera år tillbaka under det hvita korset på den grönskande kullen i ett litet fridfullt hörn af kyrkogården, och lilla Mea stod mycket ensam i verlden.

Hon hade visserligen en styfmor, som exemplariskt uppfyllde sina pligter mot henne; hon hade tre muntra styfsyskon; hon hade en fader, som hjertligt älskade sitt enda barn.

Men detta oaktadt kände lilla Mea sig mycket ensam. – Fadren var en tyst och inbunden liten man, med ett mildt, nästan skyggt väsende, flitig som en myra, samvetsgrann och pålitlig, en af de stilla i landena. Han var läkare och hade en mycket stor och vidsträckt praktik, hvilket gjorde att han sällan var hemma hos de sina; och då han någon gång var hemma, satt han alltid tyst med en tidning eller en bok i handen, utan att taga någon notis om hvad som passerade omkring honom.

Han var i högsta grad närsynt och distrait och hade föga kännedom, såväl om sina styfbarns, som sin egen

dotters lynnen och karakterer.

Meas styfmor undvek samvetsgrannt och sorgfälligt allt, som kunde synas såsom en orättvisa mot henne; hon vinnlade sig om att behandla sin styfdotter fullkomligt lika med sina egna barn, men just detta bemödande, som så tydligt märktes, aflägsnade lilla Meas hjerta.

Doktorinnan älskade ej sin styfdotter och hade aldrig bestått henne ett rigtigt kärleksfullt från hjertat gående ord, leende, blick eller smekning. Kärlekens solsken hade aldrig lyst på lilla Meas väg, aldrig uppsmält isskorpan, som lagt sig allt hårdare kring hennes hjerta, aldrig böjt hennes styfva lynne, eller uppmuntrat hennes håglösa sinne.

Och derför var det, som lilla Mea kände sig glad, då aftonen nalkades, då det blef tyst och mörkt i huset, och hon fick nedluta sitt lilla sorgsna hufvud mot kudden, krypa ihop i bädden och glömma hela det tråkiga, ledsamma lifvet.

Då lilla Mea sof, hade hon alltid så roligt; då drömde hon, att hon hvilade i sin moders famn, denna moder, hvars minne hon tillbad; då kände hon modrens varma läppar på sina kinder, såg i hennes ögon en blick så solvarm, en kärlek så innerlig, att hennes lilla hjerta klappade af sällhet. Hon hörde modren tala till sig ljufva och smekande ord, sådana hon aldrig hört i verkligheten, och hennes stämma hade en klang, som den skönaste musik.

Då var lilla Mea lycklig. Ständigt drömde hon samma dröm, men den blef aldrig enformig; ty det var efter kärlek och ingenting annat än kärlek, som lilla Mea trängtade.

All den kärlek hvaraf Meas natur var mäktig – och den var icke ringa, oaktadt hennes kalla yttre – koncentrerade hon kring fadren och kring modrens minne.

Hennes fader hade någon gång smekande låtit sin hand fara öfver dotterns hufvud, tryckt sina läppar mot hennes panna och rigtat till henne en hastig fråga af kärleksfullt deltagande; han hade visserligen genast återfallit i sitt vanliga drömmande och tankspridda väsende, men det gjorde ingenting, ty de få ord han sagt och ännu mer den ton, hvari de uttalats, hade värmt Meas lilla hjerta, och gjorde att hon älskade honom outsägligt.

Med en kärleksfull ledning skulle Mea kunnat föras hvart som helst, en vänligt uppmuntrande blick skulle på henne verkat som den starkaste sporre och manat henne till outtröttliga ansträngningar.

Men sådant kom aldrig på lilla Meas lott, och derför var hon också trög och olustig under lärotimmarna, kunde aldrig sina lexor, ansågs ohjelpligt dum och fick ständigt bannor.

Hennes syster Märtha deremot var qvick och liflig, vetgirig och road af att lära, och deras lärarinna berömde henne ständigt.

Märtha var vacker, och bröderna beundrade henne derför; men lilla Mea var ful, och det fick hon ofta höra.

Märtha hade ett jemnt och glädtigt lynne och blef aldrig ond på Curt och Erik, hvilka spratt de än roade sig med att spela henne.

Men med lilla Mea inläto sig aldrig Erik och Curt i lek, ty hon blef så ond och häftig, all bloden rusade upp i hennes ansigte, och när då bröderna skrattade åt henne, sprang hon bort, gömde ansigtet i händerna och grät.

Hvarje dag gingo Märtha och Mea till Berghult, der de tillsammans med Laura Klint samt Fanny och Nanny Högfält åtnjöto undervisning af gouvernanten på stället.

Mot jultiden skulle det blifva examen med de fem flickorna. För att sporra deras flit hade Nannys och Fannys far, brukspatron Högfält, utlofvat tvenne pris; ett för kunskaper och ett för flit och god vilja. Examen skulle hållas i närvaro af elevernas föräldrar och syskon, och flickorno fingo bereda sig på att ej blott blifva examinerade af sin lärarinna, utan äfven af hvilken som helst bland åhörarne.

Märtha började nu att arbeta med största ifver; dockorna fingo afsked på en längre tid, ty Märtha hade nu ej ro att sysselsätta sig med något annat än sina studier. Hela dagarne satt hon i den ännu såkallade barnkammaren, der Mea och hon bodde tillsammans, och hela bordet framför henne var betäckt med böcker och kartor.

Märtha hade ett ärelystet sinne och hade föresatt sig att ingen annan än hon skulle taga priset för kunskaper; det andra unnade hon gerna åt Nanny eller Fanny, som hade svårt att lära och derföre aldrig kunde göra henne det första bestridigt.

Lilla Mea hade naturligtvis ej ens tänkt på, att hon skulle kunna erhålla något pris; men en afton då hon satt ensam med sin far i salen, han rökande sin pipa vid brasan, hon ifrigt sysselsatt med ett handarbete, som hon fått tillsägelse att hafva färdigt innan dagens slut, afbröt doktorn plötsligt den långa tystnaden, i det han kallade sin lilla dotter till sig.

Mea var ögonblickligen vid hans sida.

Han tog pipan ur munnen, blåste ut några väldiga rökmoln, satte på sig sina glasögon och fästade allvarligt sin blick på Mea.

“Jag ser Märtha ständigt sysselsatt med förberedelser till examen, Mea“, sade han. “Du deremot bryr dig lika litet om din läsning nu som alltid. Du skulle göra mig en stor glädje, lilla Mea“, fortfor han, i det han vänligt lade sin hand på hennes hufvud och vände hennes lilla ansigte upp emot sig, “du skulle göra mig en stor glädje, om du kunde vinna priset för flit och god vilja.“

En stark rodnad blossade upp på Meas kinder. Fadren kysste henne tigande och lemnade derefter genast rummet.

Han vidrörde ej mer detta ämne, men de få ord han sagt hade varit nog för att mana Mea till den mest ansträngda flit.

“Du skulle göra mig en stor glädje, om du vunne detta pris“, hade fadren sagt.

Lilla Meas hjerta klappade högt vid möjligheten att kunna göra honom en glädje. Ingen ansträngning var för stor för detta mål.

Slutligen kom den stora, den betydelsefulla, den med så spänd väntan emotsedda dagen.

De få gästerna samlades straxt efter middagen i det rymliga skolrummet, der de fem flickorna redan sutto väntande kring bordet, med klappande hjertan.

Märtha utmärkte sig för sina klara, tydliga och säkra svar på hvarje fråga; men Laura tycktes vara lika hemma i sina stycken, fast hennes röst var lägre och mera sväfvande, hennes uppsyn mindre modig än Märthas.

Märtha visste att hon i henne hade en farlig rival och betraktade henne med oroliga och afundsamma blickar.

Men nu ställde brukspatron Högfält till Laura en plötslig fråga, som hon ej genast kunde besvara; Märtha

såg på henne och log; Laura blef mycket röd, mycket ifrig och snärjde slutligen alldeles in sig och gaf ett origtigt svar.

Brukspatronen vände sig till Märtha; hon steg upp med en höjd färgton på sin kind, såg sig omkring med ett sjelfbelåtet leende och afgaf högt och tydligt i väl valda ordalag det rigtiga svaret.

Pastor Klint uppsteg nu och förklarade examen afslutad, hvarefter följde en kort rådplägning mellan honom, gouvernanten och brukspatron Högfält; derefter höll pastor Klint ett litet lämpligt tal till barnen, och efter dess slut blef en andlös tystnad. De båda prisen skulle nu utdelas.

Lilla Mea hade, under det examen pågått, varit mycket yr i hufvudet och svarat allt hvad galet var; men detta bekymrade henne ej, ty fadren hade ej haft tid att vara närvarande, och hvad de andra tänkte, var henne likgiltigt. Hon visste att det pris, hon eftersträfvade, och kring hvars möjliga vinnande hela hennes själ, hvarje hennes tanke och önskan koncentrerat sig, ej var beroende af de kunskaper, hon utvecklade på examensdagen, men af den flit hon visat under terminens lopp; och som lilla Mea varit utomordentligt flitig, åtminstone de sista veckorna, så vågade hon hoppas på detta pris.

Hon gick oupphörligt i tankarna igenom den öfversvinnliga glädje hon skulle känna, då hon med sitt pris i handen fick störta in till fadren, läsa ett belåtet leende i hans ansigte och höra honom säga, att han var nöjd med sin lilla flicka.

“Brukspatron Högfält, eder lärarinna och jag“, började pastor Klint, “äro alla af den meningen, att Laura och Märtha stå på alldeles samma kunskapsgrad, ehuru Lauras rädsla gjort, att hon i dag ej svarade med fullkomligt samma säkerhet, som Märtha.

“Men som de pris, brukspatron Högfält utlofvat, ej voro ämnade att sporra till falsk ärelystnad eller fåfängt begär att lysa med sina kunskaper, hafva vi ansett rättast att tilldela Laura, som visat den största blygsamheten af eder båda, priset för kunskaper.“

En mörk, förtrytsam rodnad färgade Marthas kind; detta var en hård stöt för hennes högmod.

“Af samma skäl“, fortfor pastorn, “hafva vi ej ansett rätt att gifva det andra priset åt den af eder, som under de sista veckorna onekligen visat den största flit, emedan vi tro oss hafva skäl att frukta, att äfven hon manats härtill af en origtig bevekelsegrund; utan tillfaller i stället detta pris Nanny Högfält, som under hela terminen visat en mera jemn flit och ihärdighet.“

Nu följde en lämplig förmaning till flickorna att arbeta för arbetets egen skull och för att glädja sina föräldrar och sin lärarinna samt en gång kunna blifva nyttiga och dugliga medlemmar i samhället och ej af ärelystnad och fåfänga. Det är att förmoda att detta den gode pastorns tal lände till mycken uppbyggelse för de båda pristagarne, för Fanny, som ingenting hoppats och således ingenting förlorat, och för föräldrar och syskon, men att Märtha och Mea, till hvilka det egentligen var ämnadt, ej uppfattade ett ord häraf, var temligen lätt att se.

Lilla Mea lutade hufvudet i händerna och grät öfverljudt; Märtha stod upprätt med flammande kinder och hufvudet trotsigt tillbakakastadt.

Från denna dag blef lilla Mea mer trög och håglös än någonsin och gaf ständigt sin lärarinna förnyade anledningar till missnöje, hvilket styrkte alla i den tron, att fåfänga och ärelystnad varit de enda driffjedrar, som förmått henne till en så ansträngd flit de sista veckorna före examen.

Märtha åter arbetade nu med fördubblad ifver och hade inom kort lyckats att komma ett godt stycke om Laura, hvilket förvärfvade henne ampla loford af såväl lärarinnan, som pastor Klint och brukspatron

Högfält.

Ingen visste, huru verkligt ädel den ärelystnad i sjelfva verket varit, som motiverat Meas handlingssätt. Ingen förstod, att hade det alltid om egen förmåga så misströstande barnet fått det åstundade priset, så hade denna första framgång blifvit henne en sporre till fortsatt och förökad flit, under det den svikna förhoppningen blott styrkte henne i öfvertygelsen om hennes egen oduglighet och oförmåga.

– – – – – – – –

En afton under julferierna – det var på Märthas födelsedag – hade syskonen en barnbjudning. Der dansades, kurtiserades, koketterades och kriticerades ungefär som på en stor bal bland fullvuxet, förståndigt folk; och som lilla Mea ej slog an på de dansande kavaljererna, blef hon ej mycket uppbjuden.

Men detta sårade ej Mea, ty hon förstod ej, att det kunde ligga något sårande deri; hon brydde sig ej stort om dansen, den var ej roligare den än något annat.

Under en vals blefvo ett par gossar stående, utan att deltaga i dansen.

“Hvarför dansen I ej?“ ropade Erik, som med detsamma svängde förbi med Fanny Högfält, hvilken excellerade i dans lika mycket, som hon var underlägsen, då det gällde hufvudets egenskaper.

“Vi hafva inga damer“, svarade de unga kavaljererna.

“En af er kan dansa med lilla Mea“, sade Erik, “jag såg henne nyss gå här och se hängfärdig ut, för det ingen bjudit upp henne.“

“Lilla Mea!“ sade den ena af de unga eleganterna, i det han vände sig till kamraten. “Hvem bryr sig om att dansa med den trumpna, fula ungen!“

Men han hade knappt yttrat detta, förr än han hjertligt ångrade sina oförsigtiga ord; ty tätt bredvid honom, i dörren till ett kabinett, stod Mea, och hennes sorgsna, bruna ögon voro fästade på den talande med ett uttryck, som gick gossen till hjertat. Han ville skynda fram och säga något vänligt och urskuldande; men lilla Mea hade försvunnit och syntes ej mer på hela aftonen.

Hon hade störtat upp till barnkammaren, och der dolde hon ansigtet i sina händer, grät och snyftade med ohejdad häftighet.

Styfmodren märkte snart Meas frånvaro, och skickade genast Curt för att uppsöka henne och tillsäga henne att komma ned till de andra i salen; det skulle se så illa ut om styfdottren ensam saknades i den glada barnskaran.

“Hvarför i all verlden gråter du, lilla Mea?“ frågade Curt, i det han stannade på tröskeln till barnkammaren. “Har någon förargat dig?“

Intet svar. Blott fortsatta snyftningar.

“Mamma helsar och säger, att du straxt skall komma ned och dansa“.

“Komma ned och dansa!“ nästan skrek lilla Mea. “Hvarför skulle jag göra det? Hvem vill dansa med mig, som är så ful?“

Curt betraktade henne medlidsamt.

“Jag skall dansa med dig“, sade han ädelmodigt. “Om du kommer med mig ned, skall jag dansa vals med

dig“.

Nej, nej, Mea ville alldeles icke. Hon hade hört, hur Curt uttryckte sig, då han en stund förut bjöd upp den af alla så omtyckta Laura. Det var en annan ton, det.

Men lilla Mea fick ej denna afton i ro öfverlemna sig åt sina mulna tankar. Snart stod hennes styfmoder sjelf i barnkammaren och tillsade henne i sträng ton att ej hafva några nycker, utan genast komma ned.

Men lilla Mea stod stilla i stumt trots utan att svara och utan att lyda.

Högst förbittrad lemnade styfmodren henne; då lilla Mea satte sig på tvären var hon omöjlig att rå på.

Sednare på aftonen, då doktorn kom hem från ett sjukbesök, ställde han sig en stund i dörren till salen och såg på barnen.

“Jag ser ej till lilla Mea“, sade han till sin hustru.

“Nej, hon har föredragit att sitta uppe i barnkammaren och gråta framför att dansa och roa sig“.

“Stackars liten, någon har säkert gjort henne ledsen“, sade doktorn, hastigt. “Jag vill gå upp och tala vid henne, så följer hon nog med mig ned.“

“Det lönar ej mödan“, svarade doktorinnan kallt. “Mea trotsade mig, då jag befallte henne att komma ned, och nu har jag sagt henne, att hon till straff måste stanna deruppe hela aftonen, om hon också skulle få den nya nycken att åter vilja deltaga i dansen, liksom hon ej heller får följa med till Ekhult i morgon.“

Doktorn svarade ej. Ett moln öfverfor hans vanligen milda och lugna ansigte, och han lemnade genast salen och visade sig ej vidare der under aftonens lopp. Hvad brydde han sig om att se på dansen, då ej lilla Mea deltog i den.

– – – – – – – –

Några dagar efter barnbalen insjuknade Märtha och Mea samtidigt i messling. Bröderna hade haft den förut och fingo derför titta in till systrarna emellanåt.

“Mamma, skall Märtha alltid se ut så der i ansigtet?“ frågade Erik förskräckt. “Får hon aldrig igen sin vackra, hvita hy?“

Ingen frågade efter om lilla Mea också alltid skulle se ut så der; och hennes utslag voro ändå mycket större och rödare än Märthas. Hon drog täcket öfver hufvudet, vände ansigtet mot väggen och låtsade sofva.

Gossarna voro ständigt vid Märthas sida. De spelade schack med henne, de berättade sagor för henne och visade henne hvarjehanda små vänskapsprof. Men ingen brydde sig om lilla Mea, och det var då också ej underligt, ty hon såg blott missnöjd och mulen ut, under det Märtha låg der så blid och glad och leende. Meas styfmor delade sina omsorger lika mellan de båda barnen; ja hon var till och med oftare vid lilla Meas bädd och sysselsatte sig mest med henne, ty hon var sjukare än Märtha.

Men denna omvårdnad värmde ej lilla Meas hjerta till tacksamhet; ty hon hade märkt, att då styfmodren kom till Märthas bädd, fick hennes röst ett helt annat tonfall, hennes ansigte ett helt annat uttryck.

Men hvem kunde säga annat, än att doktorinnan var en exemplarisk styfmor! Om hon hört någon tvifla derpå, skulle hon ej endast kännt sig djupt sårad, hon skulle äfven blifvit i hög grad förvånad.

“Jag har aldrig sett ett så fullkomligt kallt och hårdhjertadt barn, som Mea“, sade en dag doktorinnan till sin

man. “Då jag kommer till Märthas bädd, slår hon armarna om min hals, kysser mig och tackar mig för min vård om henne. Men då jag kommer till Mea, vänder hon sig vanligen bort och låtsar sofva, för att slippa tala, och på mina frågor hur hon mår och om hon önskar något, svarar hon alltid så kort och ovänligt, som möjligt.

Och dock vet Gud, att jag har vårdat henne med den största ömhet och samvetsgrannhet, att jag till och med vakat ett par nätter vid hennes bädd och ej sparat mig sjelf någon ansträngning för hennes skull.

Det är bra hårdt att på detta sätt blott röna otack för sin möda, det är bra hårdt, att jag ej skall vara i stånd att vinna detta barns hjerta!“

Doktorinnan ville verkligen stå på god fot till sin styfdotter, men hon förstod ej det rätta sättet att vinna detta mål. Hon fordrade kärlek, i stället för att gifva kärlek.

“Det der är verkligen mycket ledsamt“, sade doktorn, tankfullt, “mycket ledsamt och högst oförklarligt och besynnerligt tillika, ty lilla Mea är ej kall till sin natur, långt derifrån“.

Och efter detta ovanligt långa tal, som mera var ett ofrivilligt uttryck af hans tankar, än det egentligen var rigtadt till hans hustru, försjönk doktorn åter i tankfull tystnad, och hans hustru lemnade honom, sårad öfver att finna så föga sympati i ett ämne, som hon inbillade sig gjorde henne mycken sorg, men som i sjelfva verket blott retade och förtörnade henne.

– – – – – – – –

Ett par år hade förgått.

Märtha hade skjutit upp och blifvit en lång, smärt, blomstrande och fager 16-årig ros, med lifliga och spelande klarblå ögon, högburet hufvud och en viss sjelfbehaglig stolthet i hela sitt väsende.

Lilla Mea var ännu samma stilla, tysta och slutna barn, med spenslig växt, bleka kinder, allvarligt slutna läppar och en mulen blick i de mörka ögonen.

Curt och Erik hade redan för ett par år sedan blifvit gymnasister och lemnat hemmet. Märtha och Mea fortsatte ännu sina lektioner för gouvernanten på Berghult.

En morgon då lilla Mea kom ned till frukosten, fann hon fadrens plats i den stora, skinnklädda länstolen vid bordets ena ända tom.

Hon såg sig omkring i rummet med en hastig, bestört blick och frågade häftigt: “Hvar är pappa?“

“I sitt rum“, svarade hennes styfmor. “Han har i natt plötsligt insjuknat“.

“O, det visste jag, det visste jag!“ utropade lilla Mea. “Jag drömde i natt, att jag stod ensam på kyrkogården vid mammas graf. Det var mycket mörkt, men midt öfver mitt hufvud såg jag en enda, klar stjerna, som nickade och tindrade så vänligt emot mig; och jag kände att mammas själ var i den stjernan.

Då hörde jag en sakta susning i asparna vid mammas graf, jag såg den gröna kullen öppna sig, och ett liktåg kom långsamt och högtidligt vandrande öfver kyrkogården. De buro en man på en bår, och jag såg på honom ett ögonblick, och den mannen var pappa. Sedan kunde jag ingenting se under några minuter, men då jag åter blickade upp, var allt tyst och fridfullt som förut; den enda förändringen var, att nu två stjernor vinkade åt mig, i stället för en“.

“Fantasier“, sade doktorinnan kort, men hon hade blifvit mycket blek. Hon stod just i begrepp att gå in till

sin man med en kopp starkt thé, som han begärt, men hon satte nu hastigt brickan ifrån sig och lemnade rummet, för att afsända ett bud till staden och bedja en doktor att komma ut och se till hennes man, ehuru han sjelf förbjudit detta.

Lilla Mea tog thébrickan, och tyst och ljudlöst såsom alltid smög hon in i fadrens rum.

Hur blek och sjuk han såg ut! Lilla Mea förvånade sig öfver, att hon ej förr märkt hur mager och aftärd han var.

Han tog thékoppen ur hennes händer, tömde den och lemnade den tillbaka utan att säga något.

Mea stod en stund stilla vid hans hufvudgärd; slutligen frågade hon sakta: “Är pappa mycket sjuk?“

“Ah, är det Mea?“ Fadren vände hastigt sitt hufvud, tog Meas händer och drog henne intill sig.

“Ja, lilla Mea, jag är verkligen mycket sjuk. Och jag fruktar – eller, rättare sagdt, jag hoppas – att snart blifva kallad härifrån och få återförenas med din moder.

Då man känner sig mycket sjuk, lilla Mea, önskar man ej att lefva. – Då hjertat är varmt af barnslig kärlek till den Himmelske Fadren och dertill den, som på jorden varit oss dyrbarast af alla, väntar oss deruppe – då frukta vi ej att dö.

Det enda, som bekymrar mig, vid tanken på min nära förestående bortgång, det är, att jag vet, att min lilla Mea kommer att fälla många bittra tårar öfver mig.

Men försök nu att vara lugn, kära barn, gråt ej så häftigt, ty då kan du ej få dröja inne hos mig. Jag är ganska svag och i behof af tystnad och stillhet“.

Mea sväljde tårarna och satte sig på en pall vid fadrens fötter.

“Din styfmoder har ju alltid varit god emot dig, Mea“, började han åter, “behandlat dig som sitt eget barn? Din far gjorde dig ju ingen orätt, då han gaf dig en mor i stället för den du förlorat?“

Mea sänkte tigande sitt hufvud.

“Mea, mitt barn, du får ej lemna min fråga obesvarad. Har ej din styfmoder vakat öfver dig och vårdat dig, då du varit sjuk, undervisat dig, då du var yngre, rättat dina fel och uppmuntrat dina förtjenster? Med ett ord, har hon ej uppfyllt alla en moders skyldigheter emot dig?“

“Jo, alla“, svarade Mea lågt, men med mycken bitterhet i sin ton, “alla, utom – att älska mig“.

Ett sorgset och bekymradt moln betäckte fadrens panna; han drog en djup suck och försjönk i tankar.

Meas händer voro slutna i hans; hennes ögon, nu ej kalla och ovänliga, utan innerligt ömma och kärleksfulla, voro oafvändt fästade på hans ansigte.

Efter en stund började han åter tala.

“Mea, vill du uppfylla din döende faders sista önskan? Vill du behålla den i ditt minne hela ditt lif och försöka att handla derefter?

Lofva mig, mitt barn, att du blir en lika god dotter för din styfmoder, som du alltid varit det för mig. Lofva mig, att du söker bekämpa ditt upproriska lynne och böja dig under din moders vilja. Lofva mig, att du ej vidare med köld och styfsinne tillbakavisar hvarje vänligt tillmötesgående från hennes sida!

Jag blir ej lugn, lilla Mea, förr än du lofvat mig detta.“

“Jag vågar ej“, stammade Mea. “Jag vågar verkligen ej afgifva något löfte, pappa. Men jag skall försöka, jag skall göra mitt bästa“.

“Mea!“ ropade nu Märtha i salen. “Klockan har slagit 9, och vi måste begifva oss på väg till Berghult“.

Mea steg upp, tryckte en lång kyss på fadrens magra hand och var straxt derefter i Märthas sällskap på väg till bruket.

Det gick sämre än vanligt med lexorna i dag. Det nya, stora bekymret hade ur lilla Meas minne fullkomligt utplånat, hvad hon dagen förut med så mycken möda lyckats lära sig, och dessutom var hon nu i hög grad förströdd och ouppmärksam, försjönk ofta i tankar och hörde ej hvad som sades till henne.

Lärarinnan var mycket häftig och särskildt mycket obenägen att vara öfverseende mot Mea, som mer än en gång uttömt hennes knappa tålamod.

Hon tilltalade Mea skarpt; Mea gaf ett bittert svar.

Lärarinnan blef utom sig; hon lyfte sin hand och utan ett ögonblicks besinning gaf hon den unga flickan ett slag på den af vrede och förödmjukelse uppflammande kinden.

Lilla Mea sprang upp med lågande ögon; hon lemnade rummet, tog hatt och kappa och ilade häftigt gråtande hemåt. Hon sprang in i huset genom en bakväg och uppnådde, obemärkt af alla, sitt rum.

Omkring en timme derefter knackade det på hennes dörr, och Märtha inträdde med tillsägelse från sin mor, att Mea oförtöfvadt skulle infinna sig i salen.

Mamsell Ros hade följt Märtha hem för att inför Meas styfmor anföra klagomål öfver hennes uppförande. Först hade hon varit i högsta grad ouppmärksam, sedan näsvis, och slutligen hade hon lemnat rummet midt under lektionen och begifvit sig hem, oaktadt mamsell Ros upprepade gånger ropat henne tillbaka; så lydde anklagelserna.

Märtha bjöd till att försvara Mea; men hon tillsades strängt att ej blanda sig deri utan lemna rummet.

Mea hade gråtit mycket och såg blek ut, då hon inträdde; men, då hon varseblef mamsell Ros, rätade hon upp sig och kastade trotsigt hufvudet tillbaka, i det en förtrytsam rodnad åter färgade hennes kinder.

“Du har uppfört dig mycket illa mot din lärarinna, Mea; bed henne genast om förlåtelse!“

Mea rörde sig ej.

Befallningen upprepades gång på gång i allt strängare ton, men allt förgäfves.

Styf, trotsig och oböjlig stod Mea utan att synas höra sin styfmoders ord.

“Huru mycket det än smärtar mig att nödgas förbittra din faders sista stunder“, sade doktorinnan slutligen, “så ser jag ej någon annan utväg än att gifva honom del af ditt uppförande i dag, på det att han måtte använda det inflytande han möjligen eger öfver dig för att böja din styfva trotsighet och förmå dig att förödmjuka dig och erkänna ditt fel.“

“Jag trodde, att du älskade din fader, Mea. Jag trodde, att du ville göra hvad som helst, heldre än att genom ditt uppförande förorsaka honom sorg, då han kanhända blott har några dagar qvar att lefva. Det gör mig ondt, att jag misstagit mig om dig“.

Det stolta, oböjliga trotset försvann plötsligt från Meas väsende; hon dolde ansigtet i händerna och grät.

“O, var barmhertig, säg ingenting till honom!“ bad hon ödmjukt och ångestfullt.

“Vill du då genast bedja mamsell Ros om förlåtelse?“

Mea kastade åter hufvudet tillbaka och hennes underläpp svällde trotsigt. Det var henne mycket svårt att ödmjuka sig, mycket svårt, ja nästan omöjligt att glömma en förolämpning.

Doktorinnan vände sig kallt ifrån henne.

“Var säker, mamsell Ros, att ni förr eller sednare skall få upprättelse“, sade hon, i det hon räckte gouvernanten sin hand till afsked. “Vi skola väl se, huru länge detta barn djerfves fortfara att trotsa oss.“

Derefter gick hon direkte in i sin mans rum.

Lilla Mea såg ej sin far vidare denna dag; hon hade ej mod att möta hans sorgset förebrående blick.

Det var henne omöjligt att somna, då aftonen kom. Hennes uppförande under dagen, så stridande mot det löfte hon på morgonen gifvit sin fader, stod bittert för hennes minne. Den oförrätt hon sjelf lidit blef mindre under loppet af hennes tysta sjelfbetraktelse, och hennes eget fel, den smärta, hon förorsakat sin fader, målade sig i allt bjertare färger.

Plötsligt for, såsom ett smärtans stygn, genom Meas själ den tanken: “Kanske skall han ej se en ny sol gå upp på jorden! Kanske råkar jag honom ej mer i lifvet!“

Mea for upp från bädden, gjorde en hastig toilett och ilade ned för trappan och in i fadrens rum, der hon störtade på knä vid bädden och utbrast i häftiga tårar.

“Så, så, min kära flicka, sansa dig“, sade fadren, oroad och bekymrad.

“O, pappa, är det möjligt att pappa *kan* förlåta mig!“ snyftade lilla Mea.

“Kära barn, ja, af allt mitt hjerta. – Det gjorde mig mycket ondt, lilla Mea, mycket ondt, att du varit så olydig så snart, sedan du lofvat mig att försöka att blifva en god flicka. Det gjorde mig ondt, men någon vrede kände jag ej mot dig, Mea, mitt enda barn.

Icke sannt, du vill nu ej längre motsätta dig din mors vilja, utan ämnar i morgon bedja mamsell Ros om förlåtelse?“

“Ja, det vill jag för pappas skull, men ej derför att jag tycker mig haft orätt“.

Fadren skakade sorgset och ogillande sitt hufvud, men svarade ej.

“Då du ändå är vaken och uppe“, sade han slutligen, “kan du taga Bibeln och läsa för mig något derur, hvad du sjelf vill. Jag behöfver något lugnande att stödja min tanke vid, då jag ligger vaken under natten. Mitt sinne vill då lätt blifva mycket nedtryckt och hopplöst“.

Lilla Mea tog den stora Bibeln från fadrens skrifbord och öppnade den på sitt favoritställe, den 27 Psalmen.

Med sin milda, behagliga och uttrycksfulla röst, med helig vördnad i ton och åtbörder läste hon: “*Herren är mitt ljus och min helsa; för hvem skall jag frukta mig? Herren är mitt lifs kraft; för hvem skall jag grufva mig?*“

Då hon kom till den 10:de versen, stannade hon ett ögonblick, drog djupt efter andan och läste derefter med låg och bäfvande stämma: “*Min fader och min moder öfvergifva mig; men Herren upptager mig*“.

Fadren märkte hennes rörelse och förstod den känsla, som dikterade den.

“Vi öfvergifva dig ej, kära barn“, sade han, “kom ihog, lilla Mea, att du aldrig gifver rum för den tanken, att du är ensam och öfvergifven utan någon, som håller af dig. Det finnes få ting, som kunna slita bandet mellan föräldrar och barn, Mea, och jag känner mig förvissad att ej döden hörer till deras antal.

“Döden är blott i yttre, lekamligt afseende en skiljsmessa, ty den frigjorda anden är oberoende af tid och rum.

“Jag är fullt öfvertygad, min lilla Mea, att din mor och jag alltjemt skola kunna se dig och vaka öfver dig, bekymras öfver dina fel och glädjas vid hvarje seger du vinner öfver dig sjelf.“

Med hjertat fullt och varmt, med allvarliga föresatser återvände slutligen Mea till sitt rum och somnade lugnt, under det lyckliga drömmar omsväfvade hennes läger.

Följande morgon framförde hon sina ursäkter för mamsell Ros; men tonen och sättet voro långt ifrån ödmjuka, och förhållandet mellan lärarinnan och lärjungen blef vida sämre än förut efter denna tilldragelse. – Meas förtrytelse försvann visserligen så småningom; men hon kunde ej glömma den skymf hon lidit, och hennes sätt emot lärarinnan blef efter detta aldrig rigtigt vördnadsfullt.

Mamsell Ros återigen hade, då den häftigaste vreden försvunnit, insett att hon förgått sig, men för högmodig att erkänna detta emottog hon kallt och sträft Meas ursäkter, och hela den förtrytelse, hon borde kännt öfver sin egen häftighet, rigtades nu mot Mea, som framkallat den.

Lektionerna började blifva allt mer och mer plågsamma för Mea; hennes håglöshet tilltog, ehuru hon bjöd till att bekämpa den.

Dagar, veckor, månader gingo emellertid, utan att någon förändring i sjuklingens tillstånd, hvarken till det bättre eller sämre, visade sig. Tanken på hans bortgång såsom nära förestående blef allt längre aflägsnad från Mea. Hon var nu van vid att se honom svag och sjuk, och då han ej blef sämre lifvades hon af det hoppet, att han snart skulle börja tillfriskna.

Men en dag i början af Maj, då Märtha och Mea kommo hem från Berghult, möttes de af en syn, som kom Märtha att uppgifva ett bestört rop, under det Mea tvärstannade och blef dödligt blek, vände sig derefter långsamt bort och var snart försvunnen bland träden.

Ett hvitt lakan var uppsatt för doktorns fönster.

Mea fortsatte länge sin rastlösa vandring; hon kunde ej förmå sig att återvända till detta hem, der hon nu tyckte sig stå alldeles ensam.

Nu fanns det ingen i vida verlden, som bekymrade sig om henne, nu kunde hon gerna dö, ty hon hade intet att lefva för, och ingen skulle sakna henne!

“O, om död vore detsamma som förintelse!“ suckade hon, förblindad af sin häftiga smärta, “då skulle jag ej tveka att sjelf beröfva mig mitt lif.“

Mea hade flera gånger i sitt mörka sinne gått och rufvat på sjelfmordstankar, dock endast då hon var mindre, och det var nu första gången på flera år som en sådan tanke uppstod hos henne. Hon blygdes öfver det oförståndiga och syndiga i sin egen tankegång, och för att döfva den vilda känslostormen i sitt inre började

hon vandra med allt häftigare steg.

Uttröttad till kroppen, men lugnare till själen kom hon slutligen hem. Blek och stilla som ett andeväsende inträdde hon till sin styfmor och syster i salen.

Hon nalkades doktorinnan och bad henne med låg röst att berätta något om fadrens sista ögonblick, om dödskampen varit lång och, först och sist, om han efterlemnat någon helsning till henne.

För första gången i sitt lif såg Mea tårar i sin styfmors stränga ögon, rörelse i hennes kalla ansigte. För första gången hörde hon ett vekt tonfall i hennes röst, då hon besvarade sin styfdotters frågor.

“Han hade inga plågor mot slutet. I ett par timmar sof han lugnt och jag anade ingen fara. Men då han vaknade, syntes hans ögon redan brustna, och det dröjde ej många minuter, innan han andades sin sista suck. Det sista rediga ord han yttrade var “lilla Mea“, hvilket han tvenne gånger upprepade.“

Meas beklämda hjerta fann nu lindring i ymniga, men stilla tårar.

Styfmodren lade sin arm om hennes lif och ville sluta henne i sin famn; men lilla Mea hade aldrig varit van att söka deltagande hos henne, hvarken i sorg eller glädje, och kunde derför ej heller gråta ut denna sin bittraste sorg vid hennes bröst.

Hon drog sig kallt undan hennes famntag och sprang upp till sitt eget rum.

Doktorinnans ansigte mörknade.

“Ständigt samma styfsinnade barn“, sade hon bittert. “Ständigt samma hårdnackade vägran att mottaga och besvara äfven det ringaste kärleksprof!“

– – – – – – – –

Några veckor efter doktorns död erhöll hans hustru ett bref från Meas mormor, som önskade att få sin enda nu lefvande slägting till sig. Hon egde en liten landtegendom, der hon inrättat ett barnhem för att årligen gifva fri uppfostran och undervisning åt tio värnlösa flickor. Hennes enda, ogifta dotter hade varit henne behjelplig vid dessa barns uppfostran, samt dessutom ett väl behöfligt sällskap för den gamla i hennes ensamhet, men hon var nu nyligen död, och mormor längtade mycket efter sin lilla dotter-dotter, på det hon, så mycket hennes unga krafter medgåfvo, skulle ersätta den bortgångnas plats.

Dessa voro de skäl mormor uppgaf i sitt bref till doktorinnan; men egentliga orsaken, hvarför hon önskade att få Mea till sig, var väl den, att hon hade en aning om, att lilla Mea nu efter sin faders död skulle stå ganska ensam i styfmodrens hem, och hon längtade efter att få dela med sig åt henne något af den kärlek, hvaraf hennes eget hjerta öfverflödade.

Doktorinnan lemnade brefvet åt Mea och frågade hur hon önskade, men det skedde på ett sätt, som visade att styfmodren redan, oberoende af hur Meas svar skulle utfalla, hade fattat sitt beslut. Hon var ingalunda böjd för att låta sin styfdotter lemna sitt hus straxt efter hennes fars död; grannar och bekanta skulle öfver ett sådant handlingssätt kunna göra för styfmodren ogynsamma uttydningar.

Mea gjorde derför ganska klokt, då hon bad sin styfmoder att bestämma öfver henne, ty det skulle föga gagnat henne, om hon yttrat en önskan som varit stridande mot doktorinnans vilja.

Mea hade sällan hört sin mormor nämnas, och ingen hade någonsin lärt henne att hålla detta namn kärt och dyrbart. Mormodren var för henne en fremling, och som Mea hyste en panisk fruktan för att se nya ansigten och komma i nya förhållanden, var hon genast villig att rätta sig efter sin styfmodern önskan och afstå från

denna resa.

Pligtkänslan talade väl emot detta beslut och sade henne, att det var sjelfviskt att vägra, då hon kunde vara sin gamla mormor till hjelp och glädje; men då invände en annan stämma i hennes inre, att mormor i sjelfva verket vore föga betjent med att Mea kom till henne; ty när hade väl någonsin hennes närvaro spridt glädje eller trefnad?

Mea hyste en för hennes ålder ovanligt stark tillgifvenhet för gamla, välkända föremål och förhållanden, och det nya, som eljest plägar leka ungdomen i hågen, var för henne det samma som försakelse af något gammalt, som blifvit henne kärt.

Hon älskade kyrkogården, der nu båda föräldrarna hvilade; der var så lugnt, så stilla, så fridfullt, och der kände hon sig dem så nära.

Hon älskade den gamla, grå byggningen vid skogsbrynet med sina gröna luckor och sitt höga, utstående tak, dit hennes fader först hade hemfört sin unga, älskliga brud, der de lefvat tillsammans ett enda kort år af oblandad sällhet, der lilla Meas egen vagga stått och der slutligen både fader och moder, de enda väsenden, som någonsin varit henne dyrbara, utandats sin sista suck.

Det skulle varit henne ett stort offer att lemna dessa kära, välkända ställen, för att gå okända öden till mötes, och hon lugnade sitt samvete med den tanken, att mormor lätt kunde finna något annat sällskap, som passade henne bättre än lilla Mea.

Så barn Mea var, lefde hon nu nästan uteslutande i det förflutna, och hennes starkt uppdrifna inbillningskraft fick hjelpa till, der ej minnet förslog.

Hon sökte oupphörligt att bilda sig en föreställning om det lif, hennes föräldrar förde tillsammans under sitt korta äktenskap, hon framkallade för sin själ modrens bild, omgifven af det mest poetiska rosenskimmer, och hon lät sitt minne åter och åter upprepa hvarje smekning, hvarje kärleksfullt ord eller blick, som hennes fader under sin lifstid bestått henne.

Dessa minnen och fantasier utgjorde hennes sällhet, och hon kände intet behof att knyta nya kärleksband.

Att lefva så, att hon kunde glädja föräldrarna i deras himmel, att strida mot sina fel för att en gång få råka dem der, det var nu hela hennes lefnads mål, och på detta mål gingo alla önskningar, drömmar och förhoppningar ut.

Doktorinnan skref till Meas mormor att, som det redan under fadrens lifstid varit ämnadt att Märtha och Mea nästa vinter skulle beredas till Nattvarden af pastor Klint tillsammans med sina tre skolkamrater, och detta förslag vunnit fadrens bifall, så ville hon ej nu göra någon ändring deri, men hoppades att Mea ett annat år skulle få räkna sig sin mormors inbjudning till godo.

Mea fyllde 15 år samma höst, som Nattvardsläsningen började; Märtha blef 17 under vinterns lopp.

Märtha hade en lifligare och snabbare uppfattningsgåfva än många af hennes jemnåriga; men lilla Meas förstånd hade större mognad, hennes karakter var djupare och mer reflekterande, än man i allmänhet finner hos flickor vid hennes ålder.

Lika litet som under skoltiden, utmärkte sig Mea vid Nattvardsläsningen; hon besvarade aldrig någon fråga, som ej direkte ställdes till henne, och äfven dessa lemnade hon ofta utan svar, ty hennes stora blyghet och misstroende till sig sjelf gjorde att hon aldrig vågade afgifva något svar, om hvars riktighet hon ej var fullt säker, och som hon ej kunde uttrycka i klara ordalag. Ingen hörde henne någonsin gifva ett origtigt svar,

men det oaktadt vidblefvo dock kamraterna den mening de under skoltiden haft om henne, att hon var ganska enfaldig.

Lilla Mea var till hela sin tankegång, hela sin själs rigtning, alla sina intressen, så vidt skiljd från dem, att det ej var underligt att de ej kunde känna sig dragna till henne, lika litet som Mea kände sig böjd att utbyta tankar med dem.

Hon var så olik unga flickor i allmänhet, att pastor Klint, som saknade verklig kärlek till ungdomen och således verklig förmåga att studera deras karakterer, missförstod henne, liksom alla andra gjorde det, och tog hennes tillbakadragna och slutna väsende såsom bevis på köld, hennes tystnad och blyghet såsom brist på förståndsgåfvor.

Beredelsetiden var ingen lycklig tid för Mea; den var full af oro och tysta strider. Ju mer tiden för konfirmationen nalkades, ju nedstämdare och fridlösare blef hennes sinne. Hennes misstroende till egen renhet i afsigterna, allvar i föresatserna blef allt större, och det var med stor ångest och fruktan, hon emotsåg den dag, då hon inför altaret skulle aflägga löften, som hon ej trodde sig ega hvarken vilja eller förmåga att hålla.

Hennes samvete förebrådde henne nu dessutom bittert hennes afslag på mormodrens inbjudning; skulle ej det varit ett godt sätt att glädja modren, om hon egnat sitt lif åt att vårda dennas mor på hennes gamla dagar? Borde väl någon uppoffring ens tagits i betraktande, då det gällde ett sådant mål? Hur sjelfvisk hade hon ej varit, huru fullkomligt i strid med sina bästa föresatser hade hon ej handlat! Och så usel, så sjelfvisk, så kärlekslös och vacklande i sin tro, som hon var, skulle hon djerfvas framträda till Herrans altare! – Omöjligt!

Och dock visste hon intet sätt att undvika detta. Hvad skulle styfmodren, hvad skulle pastorn, hvad skulle syskonen och kamraterna säga, om hon nekade att deltaga i konfirmationen?

Men å andra sidan, hur skulle hon våga framträda inför den Allseendes öga, med deladt hjerta, med vacklande tro?

Det var en förfärlig slitning, och Mea hade ingen, vid hvars hjerta hon kunde nedlägga sina bekymmer, ingen som kunde råda och leda henne.

Hon sökte en stödjepelare för sin irrande tanke, men hon kunde ej finna någon. Bönen gaf henne ingen tröst, ty hon trodde ej, hon hoppades ej, att den skulle vara i stånd dertill.

Konfirmationsdagen på morgonen knackade det sakta på doktorinnans dörr, och lilla Mea inträdde, blek om kinden och med en skygg blick under de sänkta ögonlocken.

Märtha satt på en låg pall vid modrens fötter med sin hand sluten i hennes, så vacker i sin släta, hvita klädning och med det bäfvande och dock lyckliga uttryck i sitt täcka ansigte, som man vanligen finner hos unga konfirmanter.

Doktorinnan steg upp vid Meas inträde, slöt henne vänligt i sina armar, kysste henne och sade: “Gud välsigne dig, mitt barn, på denna högtidsdag!“

Mea lösgjorde sig med en viss nervös häftighet.

“Jag ville blott säga mamma,“ sade hon brådskande, “att jag har tänkt – jag har ämnat – det vill säga, jag har beslutat – att ej deltaga i konfirmationen i dag.“

Sedan dessa ord brådstörtadt och oredigt blifvit framstammade, drog Mea djupt efter andan, vände sig

derefter bort och ilade ut ur rummet, innan doktorinnan eller Märtha funnit ord för sin bestörtning.

Mea hade gått ut, ingen visste hvart, och först sedan högtidligheten i kyrkan redan var slut, återvände hon hem.

Curt och Erik, som kommit hem för att öfvervara systrarnas konfirmation, bestormade vid middagsbordet Mea med frågor om orsaken till hennes underliga uteblifvande; och stackars Mea visste ej hvilket som plågade henne mest, brödernas nästan gäckande uttryck eller styfmodrens isande köld.

Ingen talade ett vänligt eller uppmuntrande ord till henne, ingen sökte vinna hennes förtroende, och för ingen kunde hon öppna sitt beklämda hjerta.

Genast efter middagen ilade hon bort till föräldrarnas graf på kyrkogården för att der gråta ut.

Det beslut hon fattat hade varit resultatet af tvenne nätters vaka under bön och kamp. Hon trodde sig hafva handlat efter bästa samvete och hade hoppats, att, då hon gjort hvad hon ansåg sin pligt fordra, skulle lugn och frid komma såsom en naturlig följd. Men hon fann nu, att hon misstagit sig i detta. Oron, sorgen, bitterheten i hennes sinne var nu större än någonsin.

Mot aftonen kom ett bud från hennes styfmor med befallning att hon genast skulle komma hem; pastorn var der och ville tala med henne.

Mea visste nu, att en häftig storm väntade henne; men hon beväpnade sig med en isande kyla och liknöjdhet.

Blek, med högburet hufvud och trots i hela sitt väsende, inträdde hon i sin faders fordna rum, der pastor Klint och styfmodren väntade henne.

Pastor Klint förehöll henne i skarpa och häftiga ordalag, att hon fattat ett så vigtigt beslut på egen hand utan att rådgöra med sin lärare eller mor, förklarade detta mystiska uppförande såsom en formlig förolämpning mot dem, som hade rätt att fordra hennes förtroende, och talade om det djupt kränkande för en så öm, god och samvetsgrann moder, som doktorinnan, att se all sin kärlek belönad med köld, sjelfrådighet och brist på öppenhet och sanning.

Mea svarade på ett sätt, som hon ögonblicket förut skulle ansett omöjligt att någonsin våga, och som hon ögonblicket efter bittert ångrade. Det brusade häftigt inom henne, och hon kände ett oemotståndligt begär att för en gång få gifva luft åt all den ovilja och bitterhet, som under åratal legat och grott på djupet af hennes själ. Hon glömde den vördnad, hon var skyldig sin styfmor, glömde alla sina goda föresatser, och det ena ordet tog det andra, till dess hon slutligen gått så långt, att det syntes omöjligt, att hennes styfmor någonsin skulle kunna förlåta och glömma hvad hon yttrat. Det svaga band, som förut funnits mellan dem, var slitet och skulle väl knappast någonsin kunna återknytas.

Hvarken pastor Klint eller doktorinnan hade afbrutit Mea i hennes besinningslösa och lidelsefulla utbrott; hon fick tala, till dess slutligen hennes häftighet uttömt sig sjelf, då hon satte händerna för ansigtet, utbrast i passionerad gråt och störtade ut ur rummet.

Samma afton fick hon genom Märtha tillsägelse att genast packa in sina saker och vara beredd att följande morgon lemna sitt barndomshem; efter hvad som passerat kunde hon ej längre få stanna hos sin styfmor.

Mea frågade ej, hvarthän hon skulle skickas, eller hvad man ämnade med henne; det var henne alldeles likgiltigt i det tillstånd af fullkomlig hopplöshet och nedstämdhet, hvari hon nu befann sig.

Sedan alla gått till hvila och det blifvit tyst i huset, kastade hon en schawl öfver skuldrorna och ilade med

snabba steg framåt på den lilla gångstigen, som genom en björkhage ledde fram till kyrkogården.

Här, vid föräldrarnas graf, knäböjde hon, lutade ansigtet mot jorden och fuktade mossan med sina lidelsefulla tårar.

Det var ännu tidigt på våren, och nätterna voro kalla. Då Mea återvände hem, var hon alldeles genomfrusen. Hon insvepte sig i flera varma schawlar och lade sig på soffan; men hon var ej i stånd att blifva varm, utan skakades under flera timmar af häftiga frossbrytningar, hvilka efterträddes af brinnande feber.

Då hon om morgonen uppstod, hade hon en hufvudvärk, som satte henne ur stånd till hvarje redig tanke. Märtha omhuldade henne vänligt, öfvertalade henne att dricka en kopp kaffe och nedlade resten af frukosten, som hon lemnade orörd, i en korg till reskost.

Derefter förde hon henne ut till vagnen, som väntade för dörren, samt kysste och omfamnade henne med verkligt systerlig vänlighet. Curt och Erik stodo på trappan och togo, äfven de, ett hjertligt farväl. Det gjorde dem ondt om deras lilla styfsyster, som såg så blek och lidande ut.

Mamsell Ros satt i vagnen vid Meas sida. Hon hade blifvit anförtrodd vården om henne under resan.

Vagnen rullade bort och Mea lutade sig tillbaka mot kuddarna och tillslöt ögonen. Hennes pulsar flögo, hennes tinningar bultade, och tankarna voro ett enda chaos. Hon trodde sig under hela resan vara i en elak dröm, ur hvilken hon förr eller sednare skulle uppvakna för att finna lifvet gå sin vanliga tunga och enformiga gång i det grå huset vid skogsbrynet.

Mamsell Ros tillät Mea att ostördt öfverlemna sig åt sina tankar och yttrade knappast ett ord under hela resan.

Först andra dagen på aftonen anlände de till resans för Mea obekanta mål.

De foro genom en susande lindallée öfver en sandad och med sirliga blomsterrabatter prydd gård och stannade slutligen utanför ett litet hvitrappadt trähus med en bred veranda, omgifven af gröna slingerväxter.

Mamsell Ros steg ur vagnen, men tillsade Mea att vänta.

Hon gick in, och Mea kunde straxt derefter se henne vid fönstret till ett upplyst rum samtala med ett fruntimmer med silfverhvitt hår och ett obeskrifligt mildt och älskligt utseende.

Det gamla fruntimret pekade lifligt utåt vagnen och försvann derefter genast från fönstret.

Lilla Meas hjerta började att häftigt klappa. Tänk om det skulle vara hennes mormor, och om hon här skulle röna ett kärleksfullt emottagande!

Nu stod det gamla fruntimret på trappan; vagnsdörren rycktes upp, och Mea slöts i ett famntag så varmt, så innerligt, som hennes lifligaste drömmar någonsin målat.

“Välkommen, mitt stackars, älskade barn! Se upp, kära min lilla Mea, jag är din mormor.“

Det var en stämma lika mild och välljudande, som den Mea hört i sina drömmar – en kyss lika varm, en blick lika kärleksfull.

Det svindlade för lilla Meas tanke; drömde hon, eller var hon vaken? Hade hennes moder stått upp ifrån grafven, för att sluta det öfvergifna barnet till sitt hjerta?

Hon lindade armarna om sin mormors hals, dolde ansigtet vid hennes bröst, tryckte sig hårdt intill henne,

och milda och välgörande tårar lättade hennes hjerta.

Utmattad till kropp och själ af nattvak, resans besvärligheter och den häftiga sinnesrörelsen, hade Mea fallit i sömn, och då hon åter vaknade, befann hon sig liggande ensam på den mjuka soffan i ett litet kabinett. Dörren till det upplysta rummet utanför stod på glänt, och der såg hon, kring ett dukadt thebord, en liten skara blomstrande och lyckliga barn samlad, och dessa kastade emellanåt halft skygga, halft nyfikna blickar inåt det lilla kabinettet. Vid bordets ena enda satt mormodren med sitt blida, lugna och fridfulla ansigte, och vid hennes högra sida hade mamsell Ros sin plats, och Mea tyckte sig aldrig förr hafva sett ett så mildt och belåtet uttryck i denna dams ansigte.

De talade alla med dämpade röster, och då stundom något af barnen höjde sin stämma öfver den låga hviskningen, hejdades hon genast af mormor, som lade fingret på sin mun för att bjuda tystnad.

Det var tydligt att det var på Mea de tänkte, att det var för hennes skull dessa försigtighetsmått iakttogos.

En obeskriflig känsla af frid och sällhet smög sig till lilla Meas hjerta, en sällhet så stor, att den ej kunde finna sitt uttryck annat än i ymniga tårar. Hon låg länge stilla utan att med något tecken tillkännagifva, att hon vaknat. Hon njöt af att ligga så och betrakta den lyckliga gruppen derute och veta, att hon nu skulle få stanna i denna fridfulla krets och att den mörka, kulna och glädjelösa delen af hennes lif nu kunde räknas till det helt förflutna. Hon kände, att hennes hjerta framgått luttradt och renadt ur frestelserna och bekymren, och att nu ett nytt lif skulle öppna sig för henne, då det skulle blifva henne lättare att gå framåt på det godas väg och söka försona, hvad hon i det förflutna brutit.

JAG.

Gossen.

Hvarför gråter du?“ sporde Halfdan, i det han halft nyfiket, halft deltagande stannade framför lilla Blända, som satt hopkrupen på en tufva i skogen med händerna för ansigtet och det långa, guldskimrande håret nedfallande i mjuka vågor öfver de fuktade kinderna.

“De säga, att min mamma är död“, snyftade den lilla. “Och pappa, han ser så ledsen ut, och Carin hon gråter, och mamma, hon ligger på sängen, och pappa har lagt fullt med hvita blommor på hennes hufvudgärd, och hon ser så fin och vacker ut, att jag *aldrig, aldrig* kan tro att hon är död, att hon ej skall tala till mig och se på mig någonsin mer! Säg, tror du ej att de narras för mig, att mamma blott är förskräckligt sjuk, men inte död, inte *min* mamma? Säg! Säg!“

Och barnet fästade, ifrigt och ängsligt forskande, sina stora, mörka ögon på Halfdans ansigte.

Halfdan såg förlägen ut, fäste ögonen ihärdigt på marken och piskade med sin lilla promenadkäpp en enbuske.

“Hur kan jag veta det?“ sade han dröjande och med en förstulen blick på Blända, som stigit upp och nu stod midt framför honom på gångstigen. “Men hvad är du för en egentligen? Dig har jag icke sett förr.“

“Jag är Blända, jag, och pappa är komminister i Wärna. Än du?“

“Jag heter Halfdan Buhre Nordenson, och general Buhre på Lindvik är min morfar. Min far har nyss dött,

och någon mamma har jag ej haft se'n jag var liten. Nu bor jag hos morfar på Lindvik, och der skall jag vara tills jag blir stor och får vara min egen herre, och det dröjer ej så länge, må du tro. Du får aldrig rå dig sjelf, du, stackars liten, ty du är bara en flicka."

Blända tycktes ej förstå mycket af detta resonnemang och ej heller bry sitt hufvud med att söka begripa det; hennes stora, svartblå ögon voro vidöppna, och hon var helt och hållet upptagen af att med oförställd förvåning och beundran betrakta den främmande gossen från den hvita halmhatten med sitt breda sorgflor på det ljuslockiga hufvudet till de små eleganta blanklädersstöflarna.

"Du kan gerna komma hem på gården och leka med mig!" så slutade Blända sin granskning, fattade Halfdans hand och drog honom muntert skrattande med sig. Sorgen var glömd, men tårarna hängde ännu i ögonfransarna.

Halfdan följde, till hälften motsträfvigt, och tänkte i sitt sinne att det var en liten förunderligt vacker och besynnerlig tingest den der komministerdottern, och sedan han gått och funderat på detta en stund gaf han sina tankar luft sålunda:

"Du ser rigtigt ut som en liten elfva, som det står om i sagorna. De ha alltid långt rödt hår."

Blända släppte hastigt hans hand med en misslynt min.

"Jaså du är lika stygg, som alla andra gossar och gör narr af mig för mitt röda hår! Men jag skall säga dig, att jag skäms icke alls för att jag har rödt hår, ty pappa har sagt, att det är den gode Guden sjelf, som har gifvit mig det och att den, som har rödt hår, kan bli lika snäll och bra, som den, som har brunt eller gult."

Halfdan såg helt bestört ut.

"Jag menade ej något illa", försäkrade han, trovärdigt. "Jag tycker att ditt hår är mycket vackert, ty det glänser, som om det vore guld eller solsken. Jag har aldrig sett så vackert hår förr."

Blända var försonad. Hon stack åter sin lilla mjuka, solbrända hand i Halfdans och trippade framåt vid hans sida.

Ett par bönder gingo förbi på vägen. De aftogo sina mössor och bugade för Halfdan, men stannade sedan de passerat och sågo efter de båda barnen, hviskade något emellan sig och skrattade.

Halfdan rodnade högt och släppte plötsligt Bländas hand. Ja, det var ju tydligt att det måste se mycket löjligt ut att han, stora förståndiga gossen, kunde finna nöje i att sällskapa med en liten enfaldig flickunge.

"Adjö med dig", sade han tvärt och vände sig om för att gå.

"Jaså, du vill inte gå med mig längre! Fy, du stygga gosse! Om du inte genast kommer med mig, så tycker jag aldrig om dig mer!"

Halfdan vände sig om och såg på henne, men gjorde ingen min af att följa henne. Blända lyfte hotande fingret emot honom och sprang sin väg, men vände plötsligt och oförväntadt tillbaka igen, slog båda armarna om Halfdans hals, kysste honom och skrattade öfverljudt.

Halfdan blef mörkröd och sökte lösgöra sig! Tänk om bönderna ännu stodo qvar! Hur löjligt måste det ej se ut!

"Jag tycker allt om dig ändå, fast du ej är snäll. Kom till mig snart, ty jag har ingen att leka med!"

Nu sprang hon ifrån honom på allvar, och Halfdan begaf sig långsamt på hemvägen, vändande hufvudet än

till höger och än till venster, för att se efter henne.

– – – – – – – – – –

Halfdans far var en bondeson, som genom eget arbete och duglighet brutit sig en väg och skaffat sig ett stort inflytande inom det samhälle, han tillhörde; han var en man, som trodde på den egna viljans allsmäktighet, och som högst af allt jordiskt godt värderade frihet, oberoende och sjelfständighet.

Han var en ifrig adelshatare, men hade icke destomindre, ledd af ungdomlig känsla, valt sin maka i en gammal, aristokratisk familj, hvilken med djup ringaktning betraktade den plebejiske svärsonen och ansåg den enda dottrens förening med honom såsom en verklig familjesorg.

Magdalena Buhre var en aristokratisk och högdragen flicka, som sjelf aldrig skulle kunnat drömma om, att hon en dag skulle nedlåta sig ända derhän, att blifva hustru åt en bondeson. Hon var en naturligen ädel och högsinnad flicka, men uppfostrad af i hög grad aristokratiska och fördomsfulla föräldrar hade hon från sin barndom vant sig att betrakta det ofrälse ståndet såsom ett både i intellektuelt och moraliskt afseende underlägset.

Dessa fördomar oaktadt, upptäckte Magdalena Buhre en dag till sin egen stora förskräckelse, att bondesonen Peter Nordenson hade fångat hennes aristokratiska hjerta, och att hon ville blifva hans hustru lika gerna, som hon ville lefva.

Någon lycka kunde emellertid aldrig uppblomstra af detta äktenskap, dertill voro de båda makarnas lefnadsvanor, uppfostran och hela verldsåskådning alltför olika. Det ungdomliga tycket öfvergick aldrig till en djupare tillgifvenhet, utan förvandlades snart till likgiltighet och köld.

Magdalena dog, då hennes ende son ännu var späd, och Halfdan uppväxte under sin faders ledning, inhemtade tidigt hans idéer och uppfattning af lifvet och utvecklade sig i fullkomlig frihet utan alla band, utan att någonsin lära sig nödvändigheten af att böja sig under någon högre lag än sina egna böjelser.

Då Halfdan kom till sina morföräldrars hem var det med den förutfattade åsigten, att han hade en viss rättighet att sätta sig upp mot deras myndighet, dels derför att de tillhörde den samhällsklass, som hans fader lärt honom hata, dels ock derför att de aldrig varit rätt vänligt stämda mot den af honom så högt och blindt beundrade fadren.

Det sätt, hvarpå morföräldrarna funno lämpligt att behandla Halfdan, ökade allt mer hans förutfattade afvoghet.

De följde ett uppfostringssystem alldeles motsatt det, som hans fader begagnat. Hans uppförande granskades med största stränghet, hvarje hans steg bevakades, hans tid indelades i bestämda arbets- och lektimmar, hans lek- och promenadplatser bestämdes inom vissa gränser, hans sätt att uttrycka sig, att stå, gå och helsa klandrades och korrigerades, med ett ord, man gjorde allt hvad man kunde för att af det ociviliserade, oupptuktade barnet göra en lydig, stilla, sedesam och väluppfostrad gosse.

“Barnet får aldrig hafva någon egen mening, aldrig yttra sig oåtspordt, aldrig sitta i äldre personers sällskap, bör buga djupt och kyssa på hand, då det helsar och framför allt annat lära sig lydnad, eljest blir det aldrig någon man“; detta var grundprinciperna i morföräldrarnas uppfostringssystem.

“Barnet bör tillåtas att fritt och utan några sorts band utveckla sina inneboende egenskaper, såväl det onda, som det goda, för att sedan, hunnet till mogen ålder, sjelf pröfva och utvälja det bästa, eljest blir det aldrig en bra karl“; detta hade varit fadrens åsigt.

Halfdans karakter var vid hans tolfte år redan så utbildad, att han ej vidare var mottaglig för den nya uppfostran, hans morföräldrar ville meddela honom; han undandrog sig och motsatte sig så mycket som möjligt deras myndighet. Han hade blifvit nedtystad, då han ett par gånger med barnslig enthusiasm sökt att framställa sina outvecklade idéer om frihet, jemnlikhet och oberoende, och han gömde derför nu alla sina funderingar inom sin egen hjerna och gick och rufvade i sitt stilla sinne på ärelystna planer och stora framtidsdrömmar.

För all den sanna faders- och modersömhet, all den hjertliga och kärleksfulla omvårdnad, som bredvid den yttre strängheten kom honom till del, syntes han fullkomligt okänslig. Han hade synbarligen intet behof hvarken att ega eller hysa kärlek.

Generalskans modershjerta led bittert af dottersonens köld. Hon gaf honom all den kärlek en moder är i stånd att gifva, men fick aldrig i lön derför ens en vänlig blick, ett hjertligt ord, en barnslig smekning.

Halfdan hade vistats ett par år i sitt nya hem, då han en dag, efter att hafva blifvit häftigt tilltalad af den lätt uppbrusande generalen, lemnade rummet med mörk och nästan hotande uppsyn, gick öfver den stora borggården och sågs snart försvinna bland parkens träd.

Aftonen och natten inbröt, utan att han kom tillbaka. Det blef stor uppståndelse på Lindvik. Tjenare utsändes åt alla håll för att söka den försvunna, och den åldrige generalen och hans maka utstodo den rysligaste ångest.

Natten gick och åter en lång dag, ännu en natt af förfärlig oro. Tidigt morgonen derpå gick den förtviflade generalskan upp till Halfdans rum för att, för väl tionde gången, genomsöka hans gömmor i hopp att der kunna finna någon sorts upplysning om hvart han tagit vägen, tänkande att hans flykt möjligen grundade sig på något förut fattadt beslut.

Med en djup suck beredde hon sig att åter lemna rummet, då en flyktig blick mot Halfdans bädd kom henne att studsa och uppgifva ett rop.

Der hvilade ju det ljuslockiga hufvudet mot kudden, synbarligen försänkt i lugn slummer.

Generalskan böjde sitt knä vid bädden, höjde de hopknäppta händerna och den af tårar skymda blicken mot himlen och framstammade en tacksägelse så varm, så innerlig, att Halfdan, som låg vaken oaktadt de slutna ögonlocken, greps af en hittills ovan känsla af nästan vek rörelse och för ett ögonblick kände sig starkt manad att resa sig upp i bädden, linda armarna om mormodrens hals och gråtande bedja om tillgift.

Men i nästa ögonblick var denna känsla besegrad; hvad vore det för ömklig svaghet af honom, stora 14 års gossen, som inom kort skulle blifva en fri och oberoende man! Och dessutom, om någon blifvit förorättad så var det väl han, hvars frihet så ofta blifvit kränkt, och som så ofta varit utsatt för en så ovärdig behandling! Det var rättvist att morföräldrarne fingo lida för sitt behandlingssätt mot honom; måhända skulle de derigenom lära inse sin orätt.

Då Halfdan ett par timmar sednare inträdde till morföräldrarna i frukostrummet, hvilade kyligt trots på hans panna. Han visste att en storm väntade honom, men han var beredd att möta den med detta retsamma lugn, som är helt olikt underkastelsens tystnad, och hvarmed han så ofta drifvit sin häftige morfars vrede till det yttersta.

Generalskan reste sig lifligt upp vid hans inträde och uträckte armarna, som ville hon, utan ett ord af förebråelse, sluta det återfunna barnet till sitt hjerta; men generalen uppmanade henne med ett tecken att förhålla sig stilla och vände sig derefter med satiriskt krökta läppar och olycksbådande moln på sin panna till Halfdan.

“Hvar har min gunstig herre behagat vistas de sednaste dagarna?“

“På väg mellan Lindvik och staden.“

“Och hvad hade du i staden att bestyra, om man får fråga?“

“Jag ämnade taga tjenst“, svarade Halfdan, i det han frimodigt upplyfte hufvudet.

“Taga tjenst! Jag måtte säga. I hvilken roman har du hemtat den heroiska idéen?“

“Min far har lärt mig“, svarade Halfdan med uppblossande kind, “att jag aldrig bör frivilligt underkasta mig ett för en fri varelse ovärdigt behandlingssätt. Jag kunde ej längre tåla det slafveriets ok jag här var underkastad, och derför beslöt jag att genom eget arbete söka skaffa mig en oberoende ställning.“

“Ha, ha, vackra fraser i sanning! Du börjar blifva vältalig, min käre gosse!

“Du trodde således att du, såsom tjenare, skulle få en oberoende ställning?“

“Jag skulle då endast bero af mitt arbete och mitt goda uppförande, under det att nu ...“

“Under det att nu? Gå du på, min gosse, och var oförskräckt. Du har kommit in på en god väg, märker jag. Din förträfflige fars idéer börja bära frukt och visa välsignelserika verkningar.“

Halfdan vände sig bort, blossande af harm och ville lemna rummet, men generalen ställde sig lugnt i hans väg.

“Du har ännu ej slutat din berättelse, min förhoppningsfulle dotterson. Hvad förmådde dig att afstå från dina vackra planer och återvända till slafveriet på Lindvik, der du helt beskedligt och som ett godt barn kröp till kojs i din bädd och såg så oskuldsfull och menlös ut i din sömn, att din mormors qvinnohjerta rördes, och hon kände sig böjd att utan dom och ransakning taga dig till nåder igen. Den första delen af din historia var så värdig en romanhjelte, att jag ej kan förstå, hvad som sedan förmådde dig till en så platt och prosaisk inkonseqvens.“

“Morfar!“ utropade Halfdan, utom sig.

Då generalen dundrade och röt plägade Halfdan stå lugn, som om det ej rörde honom; men den bittert hånande ton i hvilken den gamle mannen i dag gaf sin vrede luft kom Halfdan att förlora all sjelfbeherrskning. Han skjöt häftigt morfadrens hand från dörrlåset, ryckte upp dörren och störtade ut, samt vandrade hela förmiddagen af och an i parkens mest undangömda del, der trädens kronor kysste hvarandra öfver hans hufvud och en melodisk susning genom det täta löfhvalfvet ensamt afbröt parkens högtidliga tystnad.

Under denna förmiddag, tillbragt ensam i naturens sköte, uppkastade Halfdan i dunkla konturer planen för sitt kommande lif.

Hans första försök att skaffa sig en oberoende ställning hade misslyckats, han ville nu följa en helt annan plan. Han ville med ifver och ihärdighet sköta sina studier, på det han så snart som möjligt måtte kunna taga studentexamen och utbyta hemmets tvång mot det fria lifvet vid universitetet; der, inbillade han sig, skulle han helt rå sig sjelf och ej behöfva bero af någon menniska, der skulle den frihetens dag randas, han så ifrigt efterlängtade.

Från denna dag undvek Halfdan sorgfälligt hvarje sammanstötning mellan sin egen och morföräldrarnas vilja; han bemötte dem med mera sonlig vördnad än förut, men med betydligt större köld och

tillbakadragenhet.

Ynglingen.

“Hvarthän, Nordenson, uppsträckt i frack och hvit halsduk?“

“Jag ämnar mig på uppvaktning till professor Runius för att bedja honom rekommendera mig till någon informatorsplats i sommar.“

“En informatorsplats! Hvad skall du, rika karlen, med det att göra?“

“Jag rik! Jag eger ej ett öre.“

“Så eger din morfar så många fler, hvilket just kan komma på ett ut.“

“Nej pass, min bror, det gör en betydlig skillnad. Jag tycker ej om att bero af min morfar och lefva på nåder vid akademien, då jag skulle kunna genom eget arbete förtjena mitt uppehälle.“

“Stolt, som sjelfva tusan! Låter gubben dig känna ditt beroende på något besvärligt vis? Skrifver han långa bref med förmaningar till sparsamhet och flit?“

“Ingalunda. Något sådant vore också vis-à-vis mig fullkomligt öfverflödigt. Du vet om jag någonsin gjort mig skyldig till slöseri, vare sig med tid eller penningar. Min morfar förser mig rikligen med långt mer än jag behöfver och använder, så att jag vid hvarje termins slut alltid har ett öfverskott, som jag återsänder till honom; men just denna hans godhet besvärar mig, och hindrar mig från att känna mig fullkomligt oberoende.“

“Men kan du verkligen inbilla dig, att du såsom informator får en fullkomligt oberoende ställning? Tänk dig t. ex., att det finnes en ung fröken i huset. Hon vill fara ut och rida, men hästen är ung och yster, och pappa törs ej låta henne rida ensam.

“Skulle ej herr Nordenson vilja göra mig sällskap?“ frågar hon med en liten täck rodnad.

“Hvad är att göra? Det är harmligt, men kan ej hjelpas. Man kan ej vara så oartig och säga nej, och herr Nordenson måste beqväma sig att uppoffra några timmar, som voro ämnade åt studier, för en ridt öfver ängar och fält och ett innehållslöst prat med en vacker flicka, hvilket han, dessvärre, finner rätt angenämt.

“En annan dag har pappa rest bort till en marknad, mamma har hushållsbestyr, och fröken sitter ensam i ett soffhörn, gäspar och har tråkigt.

“Då störes plötsligt informatorn i sina ifrigaste studier af en knackning på dörren, och disciplen inträder.

Syster Aurora frågar, om herr Nordenson skulle vilja vara god och komma ned och läsa högt för henne en stund.“

“Herr Nordenson lägger förargad ifrån sig boken, utbyter nattrocken mot en svart bonjour, ordnar de ljusa lockarna framför spegeln och går ned. Och så är den eftermiddagen till spillo gifven.

“Jag skulle kunna anföra tjogtals exempel i samma väg, för att visa dig huru fyndig man är, då det gäller att lägga beslag på informatorns tid, men hvad jag redan sagt kan vara nog för att öfvertyga dig om, att du såsom informator får föga rå dig sjelf och får högst obetydlig tid att egna åt dina studier. Tro mig, min bror,

ty jag talar af erfarenhet.“

Halfdan skrattade muntert.

“Du misstager dig“, sade han, “om du tror att “herr Nordenson“ har så litet karaktärsstyrka, att en vacker blick från ett par blå ögon eller en jungfrulig rodnad kan förmå honom att frångå sina principer, uppoffra sin dyrbara tid och gifva sitt oberoende tillspillo.

“En informator har, enligt min uppfattning, inga andra pligter än att vissa timmar om dagen undervisa sina elever och kan föröfrigt fullkomligt disponera sin tid.

“Tro mig, får jag en sådan plats, så ämnar jag från början ställa mig på en sådan ståndpunkt, att jag blir oberoende, så väl af damernas nycker som af konvenansens och etikettens fordringar i allmänhet.

“Jag kan aldrig lära mig begripa hvarför ej menniskor kunna lefva tillsammans utan att hafva en mängd småaktiga fordringar den ena på den andra, hvilket blott oupphörligt ger dem anledningar att känna sig sårade, att anse sig försummade och tillbakasatta.

“Hvarför kan ej hvar och en följa sin egen smak och göra hvad honom sjelf lyster, oberoende af sin omgifning?“

“Derför att det aldrig *kan* vara så här i verlden, att den ena menniskan blir fullkomligt oberoende af den andra. Samlifvet skulle blifva odrägligt, om hvar och en blott följde sina egna infall och aldrig fogade sin vilja och sina tycken efter andra. Hela friden och trefnaden af samlifvet beror ju hufvudsakligen på eftergifter och medgifter å den ena som den andra sidan.“

“Men detta grundar sig på ett misstag, en origtig uppfattning af den fria menniskans ställning med afseende på såväl sig sjelf som sina medmenniskor. Tänk huru mången bitter sorg, som förstört ett helt lifs lycka, har ej uppkommit derigenom, att man gjort sig öfverspända förväntningar på andra, som snart visat sig ej kunna motsvara dessa förväntningar!

“Må hvar och en sköta sig sjelf, aldrig i smått eller stort göra några uppoffringar för andra, men heller aldrig hafva några anspråk på sina medmenniskor, det är min lefnadsfilosofi.“

“En mycket menniskovänlig och christlig filosofi, i sanning. Du ämnar ju blifva theolog, Nordenson?“

“Det gör jag min bror“, svarade Halfdan, muntert. “Nu äro vi framme vid professorns port, och jag får derför tacka dig för godt sällskap. Farväl så länge!“

– – – – – – – – – –

“Hvad är detta, Nordenson? Ett bref till dig undertecknadt Sebastian Runius! Korresponderar du med den lärde professorn?“

“Läs brefvet, får du se. Jag är bjuden på middag med thy åtföljande bal.“

“Hur smickrande för dig! Du måtte stå i hög gunst hos professorn. Men klockan är 3 slagen, och du sitter så lugnt fördjupad i dina studier klädd i nattrock och tofflor, med guldbroderad, tofsbeprydd rökmössa på sned på hufvudet och pipa i munnen! Drägten och attityden äro onekligen rätt klädande, men etiketten fordrar dock, att du gör en annan toilett, innan du visar dig på middagen.“

“Jag har redan ätit min middag på gillet för en timme sedan och ämnar mig visst icke till professorn. Det finns ingenting tråkigare än dessa tillställningar, der en hel hop obekant folk kommer ihop för att äta och

dricka, krusa och komplimentera, se på hvarandra och utbyta intetsägande fraser samt slutligen hoppa på golfvet likt dockorna i en marionett-theater, ett nöje hvari jag ej duger till att deltaga och hvilket jag omöjligt kan sentera. Nej, jag tackar !“

“Men inser du ej att du ohjelpligt stöter dig med professor Runius, om du försummar att begagna dig af hans artiga inbjudning. Du vet hur partisk han är, och hur mycken vigt det ligger på att stå väl hos honom, då man skall tentera. Om du nu går på middagen och språkar en lång stund med hans döfva hustru samt visar dig artig mot hans fula, rödhåriga dotter, Sigrid fagra benämd, så kan du vara fullt säker att du går igenom tentamen i nästa vecka, om du också ej kan ett ord.“

“Men som jag tänker kunna rigtigt besvara hvarje fråga, så behöfver jag ej begagna mig af dylika krokvägar.

“För öfrigt vill jag vänligen bedja dig, att du ej talar med sådan ringaktning om rödt hår, ty jag känner en liten rödhårig tärna i min hemort, som är den vackraste varelse man kan se. Och då jag en gång får tagit min filosofie doktorsexamen och blir en välbeställd docent här i Upsala, så ämnar jag hitföra henne som min unga brud, ty i henne har jag varit smått förälskad allt se’n jag var en 12 års pojke. Om jungfrun håller hvad barnet lofvade, så kan jag säkert ej undgå att bli kär på allvar i min lilla fagra elfva.

“Men visa mig nu den reela vänskapstjensten att gå din väg och ej vidare prata bort min dyrbara tid.“

Halfdan hade blott några timmar sutit ostörd vid sina studier, då det åter knackade på dörren.

“Stig in!“ ropade han i förargad ton.

Trenne äldre herrar inträdde, blossande på sina cigarrer.

“Professor Runius!“ utropade Halfdan, uppspringande.

“Jaha, min kära herr Nordenson, medan jag var ute och tog mig en liten promenad nedåt ån efter middagen med dessa mina ärade gäster, beslöt jag mig för att gå upp hit för att fråga om herrn icke fått min biljett eller hvarför herrn icke kommer.“

“Ursäkta, herr professor, jag är ofantligt tacksam för herr professorns godhet att tänka på mig, men ...“

“Hvad för men, min unge herre? Hvarför kommer han ej, då han är så tacksam för att ha blifvit bjuden?“

“Förlåt, herr professor, men jag går aldrig på stora kalaser. Då jag ligger här i Upsala för att sköta mina studier, skulle alltför mycken dyrbar tid gå bort, om jag bevistade dylika tillställningar.“

“Kantänka! Liksom herrn toge så väl vara på tiden att ej mången stund finge gå bort på nöjen, fast väl *de* nöjena äro af en annan natur, förmodar jag.

“Sitta på källare om nätterna och dricka punsch tillsammans med lättsinniga kamrater, det kan herrn, gissar jag, men komma på en middag, der äfven fruntimmer äro närvarande, och man måste genera sig en smula, det är tråkigt, bevars!

“Men nu har jag satt mig i sinnet att jag vill presentera herrn för min hustru och dotter och har enkom kommit hit upp för att hemta herrn. Gör sig nu derför i ordning utan vidare orerande och kom. Dansen har ej börjat ännu.“

“Jag ber om förlåtelse, herr professor, men jag kan verkligen icke. Jag skall tentera om några få dagar och har ännu ej på långt när slutat mitt föresatta pensum.“

“Gör som herrn behagar då“, sade professorn, uppbragt, “jag skall ej vidare besvära herrn med någon bjudning, var säker på det. – Är det för mig herrn skall tentera?“

“Ja, med herr professorns tillåtelse.“

“Jag gratulerar“, svarade professorn, bugade ironiskt och aflägsnade sig.

“Han tänker kugga mig“, sade Halfdan för sig sjelf, i det han vårdslöst kastade sig på soffan med benen på en stol, tryckte rökmössan djupare ned på det lockiga hufvudet, svepte bättre om sig nattrocken och beredde sig så att åter börja sina studier.

“Han tänker kugga mig. Lycka till, högt ärade herr professor Runius!“

Ett leende af ungdomligt öfvermod krusade hans läppar.

Några dagar derefter var Halfdan färdig med sin tentamen. Professorn var vid dåligt humör, emottog honom snäft och lät honom sitta och vänta åtminstone en halftimme, under det han sjelf lugnt satt qvar vid sitt skrifbord.

Plötsligt skjöt han dock skrifstolen tillbaka, vände sig mot Halfdan, fixerade honom skarpt och rigtade till honom en hastig fråga.

Ett återhållet löje spelade kring Halfdans läppar. Lugnt och klart, utan ett ögonblicks betänkande besvarade han den ganska qvistiga frågan.

Nu följde fråga på fråga, den ena mer invecklad än den andra, med en sådan hastighet att det tycktes som om professorn läst öfver dem på förhand för att rigtigt snärja den unge examinanden, som under hela detta brådstörtande förhör satt lugn och obekymrad, som om det varit fråga om ett rigtigt lekverk och besvarade hvarje fråga med förvånande snabbhet, säkerhet och klarhet.

Professorn var besegrad. Han steg upp och omfamnade förtjust den unge studenten.

“Herrn har aflagt det mest lysande kunskapsprof! Herrn är den skickligaste examinand, jag någonsin haft att göra med! Om herrn har far och mor i lifvet, så gläd dem med att de hafva en verkligt utmärkt son. Och nu dricker herrn ett glas skummande champagne med mig och kallar mig ej mer herr professor. Oaktadt jag är många år äldre än herrn, så skall jag dock vara stolt att hafva en sådan bror.“

– – – – – – – – – –

Halfdan var bland universitetets lärare allmänt ansedd såsom en af de intelligentaste, flitigaste och mest hoppgifvande unga män, som samtidigt studerade vid akademin. Han var mycket eftersökt och uppburen af kamrater för sin angenäma umgängeston, sina qvicka och bitande infall, som aldrig voro sökta, och sin vackra första tenorstämma. Han åtnjöt allmän aktning för sitt ordentliga lefnadssätt och sin fasta karakter, som motstod alla lockelser till ett öfverdådigt lefnadssätt och ett onödigt bortslösande af den dyrbara tiden.

Men några förtrogna vänner hade Halfdan icke. Han var sig sjelf nog och sökte ingens vänskap.

Efter 5 års vistande vid universitetet tog Halfdan en lysande grad.

Under alla dessa år hade han ej en enda gång besökt morföräldrarna på Lindvik. Hela vintrarna hade han oafbrutet tillbragt vid universitetet, och hvarje sommar hade han varit borta som informator för att förtjena penningar till sitt underhåll under vintern.

General Buhre kände sig både sårad och förtörnad öfver dottersonens vägran att af honom mottaga något

penningeunderstöd annat än som ett lån, på hvilket han ordentligt betalade räntor; men han var på samma gång stolt öfver sin präktige pojke, som det dock blifvit folk af till slut, och som gjorde honom så mycken heder vid akademin.

Generalskan erhöll regelmässigt hvar 14:de dag ett långt och underhållande, alltid efterlängtadt och kärkommet bref från dottersonen, hvilket andades mycken sonlig vördnad, tacksamhet och tillgifvenhet; ty, sedan Halfdan lemnat morföräldrarnas hem, hade hans känslor för dem blifvit af långt hjertligare art än förut. Han började inse huru mycken godhet han i sjelfva verket hade rönt af dem och huru föga han lönat dem för all deras kärlek.

Men det andades dock en viss kylig fläkt genom Halfdans bref, som blott ett modershjerta, som generalskans, kunde känna; hon saknade denna ton af innerlig kärlek, af tillitsfullt förtroende, som hon så hjertligt önskade att finna hos honom.

– – – – – – – – – –

Det var dagen före promotionen. Studenterna hade, som vanligt vid sådana tillfällen, infunnit sig en corps nere vid Islandsbron för att helsa och beskåda alla de resande, som denna dag väntades med ångbåten.

Närmast intill ångbåtsbryggan stod Halfdan, som vanligt med högburet hufvud och lätt och vårdslös hållning.

En äldre dam med glasögon på näsan, stor ridicule på armen, fotsid vinterkappa och en ansenlig paraply, oaktadt det var den vackraste sol och sommardag, beträdde nu landgången. Hon snafvade och skulle fallit, till hela ynglaskarans ohejdade munterhet, om ej Halfdan fort fattat tag i hennes arm, som han lade i sin, och förde henne så till dess hon stod i säkerhet på land, då han vände sig om och bjöd handen åt en ung flicka med spenslig, täck figur och hvit slokande halmhatt, hvilken ledsagade den gamla damen. Den unga flickan böjde lätt sitt hufvud och tackade med ett leende och en blick, som Halfdan genast igenkände.

“Min lilla elfdrottning från Wärna komministergård!“ utropade han. “Det finns blott *ett* par sådana ögon och *ett* sådant guldglänsande hufvud!“

I nästa ögonblick hade Halfdan upphunnit de båda damerna, som ej ännu voro långt borta.

“Har jag den äran att vara igenkänd?“ frågade han och svängde den hvita mössan.

“Ja“, sade den unga flickan, leende. “Jag kände genast igen herr Nordenson.“

Halfdan bad att få ledsaga damerna till deras logis. Der tog han afsked, men innan han gick hade han en bön till fröken Blända, som han ej visste om han skulle våga framföra. Ville hon ej på förhand lofva att bevilja barndomsvännen den?

Blända skakade på hufvudet. Först ville hon höra hvad det var fråga om. Hon gaf aldrig några obetänksamma löften.

“Nästan alla de unga kandidater, som i morgon skola promoveras hafva någon fästmö, syster eller kusin, som binder deras lagerkrans. Jag ensam har ingen, utan måste anlita en fremmande hand om ej fröken Blända vill förbarma sig öfver mig och fläta min krans.“

“Gerna“, svarade Blända, okonstladt.

På eftermiddagen sutto en hop unga flickor tillsammans i en rymlig sal, ifrigt sysselsatta med kransbindning. De unga magistrarna gingo ut och in, och munterheten och glädjen var högljudd.

Blända kände sig litet ensam och förlägen i den fremmande omgifningen; hon var obekant med alla de närvarande och hon ensam tilltalades af ingen, ehuru mången blick af obeslöjad beundran och nyfikenhet tillsändes henne af de unga magistrarna. Det var minsann ej godt om så täcka ansigten, som hennes, men Blända tillskref naturligtvis de många blickarna en helt annan orsak.

Säkert hade hon gjort orätt i att bevilja Halfdans bön. Förmodligen var det blott fästmör och systrar, som flätade kransarna, och man kunde då med skäl undra hvem Blända var, som ingen någonsin sett eller hört talas om. Dessa tankar uppdrefvo en stark rodnad på Bländas kinder och gjorde henne helt orolig och beklämd.

Men nu inträdde Halfdan och gick direkte fram till Blända, böjde sig ned öfver hennes stol och började ett lifligt och underhållande samtal, under det han räckte henne lagerblad till kransen, som hennes väna händer förfärdigade. Hans sätt och ton voro så ridderligt artiga, hans konversation så fängslande, att Blända snart för honom glömde hela sin öfriga omgifning och tillät i sin oskuld sina vackra ögon att stråla så klart mot hans, sina läppar att le så älskligt, sina kinder att rodna så täckt, att man började hviska och småle i salen åt de båda, som voro så helt upptagna af hvarandra, att de syntes fullkomligt glömma att de ej voro ensamma.

– – – – – – – – – –

Blända och hennes tante hade, genom Halfdans försorg, fått en af de bästa platserna vid högtidligheten i kyrkan.

Hvad Blända fann Halfdan vacker då han steg upp på parnassen, och det lockiga hufvudet pryddes af kransen; då han bugade på sitt lediga och behagfulla sätt för den kungliga läktaren och sedan sände en strålvarm blick mot hennes plats!

Ingen af alla de andra kunde då jemföras med honom!

Och på aftonen sedan, då han förde henne i dansens hvirflar vid tusentals ljuslågors sken, och de ljusa lockarne böljade kring den hvita pannans hvalf, då ungdomsglädje strålade ur hans ögon, då ungdomslif och ungdomsfriskhet purprade hans kinder!

Aldrig i hela sitt lif hade Blända haft så roligt! Ack, den kära, välsignade tante, som kommit på den ljusa idéen att hämta Blända från komministergårdens enformiga lugn och föra henne med sig till Upsala! Hur skulle hon nog kunna klappa, kyssa och tacka tante!

– – – – – – – – – –

Under de höga lindarna i den lummiga parken på Lindvik stod ett kaffebord festligt dukadt på den yppiga gräsmattan.

Trenne personer sutto kring bordet. Det var den gamle, vördige generalen med sitt långa skägg och sin krans af silfverhvita lockar kring den svarta sammetskalotten, generalskan, hvars ännu vackra drag strålade af lycka och Halfdan med sitt ungdomliga ansigte lifvadt af glädje, lefnadsmod och friskhet.

Den älskade dottersonen hade nu ändtligen kommit åter efter sin mångåriga frånvaro från hemmet. Han hade kommit hem med lagerkrans och doktorsdiplom samt utmärkta betyg i alla ämnen.

Hvad morföräldrarna voro glada, stolta och lyckliga öfver hans framgång.

Hur lång och vacker han blifvit! Hur ledigt och behagligt var ej hans väsende, hur angenäm och spirituel hans konversation, hur uppmärksamt och förekommande hans sätt mot morföräldrarna!

Generalskan kunde ej på hela aftonen taga sina beundrande och kärleksstrålande ögon ifrån honom.

Följande dag var man bjuden på stor middag till prosten i församlingen.

“Jag följer ej med“, förklarade Halfdan, “jag går aldrig på större bjudningar.“

“Men, käre Halfdan, middagen är tillställd enkom för din skull och dig till ära, Prostens skulle blifva så bedröfvade på samma gång som djupt sårade, om du ej kommer.“

“Det kan jag sannerligen ej hjelpa, lilla mormor. Jag är ej skyldig att uppoffra min trefnad och ålägga mig något tvång för deras skull.“

Och dervid blef det. Generalen och hans fru foro på middagen, den sednare sårad och bekymrad öfver dottersonens ogrannlagenhet och ovänlighet mot den välmenande prostfamiljen.

Sådana små stötar fick hon nu hvarje dag. Halfdan bemötte henne vänligt och vördnadsfullt, men han närmade sig henne ej med mera förtrolighet än förut, han rättade sig aldrig efter hennes små svagheter och fördomar och gjorde inga bemödanden för att glädja henne.

Han inrättade sig beqvämt och trefligt på de rum, de bästa gästrum i hela slottet, hvilka blifvit anvisade till honom, och der tillbragte han större delen af förmiddagen sysselsatt med studier och musik. Om eftermiddagarna plägade han företaga långa promenader i de vackra, kringliggande nejderna och först om aftnarne hände det att han tillbragte en kort stund i sina morföräldrars sällskap.

Morföräldrarna satte högt värde på den gemensamma middagstimman, då de alltid fingo rå om sin gosse en stund, men Halfdan besvärades af att behöfva infinna sig i matsalen på bestämdt klockslag, hvarför det ofta hände att han försummade den bestämda timmen och ströfvade ute i skog och mark, då morföräldrarna satte sig till bords.

Generalskan hade i sin ungdom varit hofdam vid Gustaf d. III:djes etikettfulla hof och fäste fortfarande stor vigt vid ett noggrannt iakttagande af yttre, konventionella bruk. Det var henne en verklig plåga då Halfdan passerade genom rummet hvisslande en melodi och med mössan på hufvudet, eller då han obesväradt lutade sig tillbaka i ett soffhörn, lade det ena benet i kors öfver det andra, lekte med hennes sysaker och ref böckerna på divansbordet i oordning.

Det skulle varit Halfdan så lätt att rätta dessa små ovanor, så lätt att göra sin mormor nöjd och lycklig, men han tänkte aldrig härpå, det föll honom aldrig in att han hade några andra skyldigheter mot dem, som uppfostrat och vårdat honom, än att iakttaga en viss yttre vördnad och vänlighet emot dem, att kyssa mormor på hand då han helsade godmorgon eller bjöd godnatt, att bjuda henne armen och bära hennes schawl då de någon gång promenerade tillsammans, samt att tiga i stället för att opponera sig, då morfadrens gammalmodiga och konservativa åsigter sårade hans öra.

– – – – – – – – – –

I den lilla trädgården utanför Wärna komministerboställe fanns en damm och öfver dammens dunkla vatten lutade i broderlig förening en tårpil och en hängbjörk sina löfrika kronor. Mellan tårpilen och hängbjörken var en slänggunga uppsatt, och i slänggungan satt Blända med ena handen omfattande tåget, och den andra lekande med några blommor i hennes knä, med hufvudet tankfullt sänkt, så att den hvita halmhattens slokande brätten alldeles dolde hennes ansigte.

Med foten, som då och då lätt vidrörde marken, hölls gungan i en sakta, jemn rörelse, som mycket lämpade sig till accompagnement åt Bländas tankar.

Hängbjörken och tårpilen stodo så nära vattnet att om gungan hade satts i hastigare fart, hade Blända sväfvat öfver det grumliga djupet; men då den blott sakta rördes af och an, hade den ett mycket angenämt läge och var alltid Bländas favoritplats och tillflyktsort, då hon kände sig öfverväldigad af fysisk trötthet och själsförmögenheternas domning.

Under sådana stunder, hvilka ganska ofta aflöste hennes eljest lefnadsfriska och sprittande liflighet, kände Blända som om en tung hand vore lagd öfver hennes panna för att binda fantasiens flykt och göra hvarje tanke trött och nedslagen. Hennes ögonlock blefvo då mycket tunga, ögonen ljusa och matta, kinderna bleka, och hela hållningen liknöjd och trött.

Ett par steg från slänggungan stod Halfdan, stödd emot stammen af en väldig fura och hade redan stått der en god stund, utan att Blända märkte honom. Hans armar voro korslagda öfver bröstet, och blicken oafvändt fästad på Bländas nedböjda gestalt.

“Blända“! sade han slutligen, lågt och lidelsefullt.

Blända spratt till och såg hastigt upp, i det hennes kinder öfvergjötos af en varm glöd.

“Magister Nordenson!“ utropade hon. “Hur kom ni hit, jag har ej hört ett ljud?“

“Blända, du måste blifva min!“ utbrast han häftigt, i det han nalkades henne. “Min hustru måste du blifva.“

“Er hustru“, svarade Blända med en viss bitterhet. “Nog blir hennes lott lycklig. Hvad skall ni med en hustru, magister Nordenson, ni som är så rädd för allt beroende och alla band, ni som är er sjelf så nog. Om jag blef er hustru, skulle jag ej nöja mig med att blott få den äran att sköta ert hus och vara värdinna åt edra gäster. Jag skulle äfven af er fordra kärlek, uppmärksamhet, hvarjehanda små konsiderationer och försakelser. Det stode ni aldrig ut med i längden.“

“Jag känner ej igen er, Blända. Ni, den ljufva, den milda, talar så bittert och hårdt. Tror ni att någon försakelse blefve mig svår för den, som jag så innerligt älskar? Jag skulle kunna offra allt för er.

Jag skulle kunna afsäga mig hvarje eget tycke, hvarje beqvämlighet, allt hvad jag värderar och håller kärt för er skull.“

“Hvilken besynnerlig inkonseqvens, magister Nordenson. För några dagar sedan talade ni så vackert för mig om den ena individens fullkomliga oberoende af den andra, om det dåraktiga i hvarje försakelse, om det fåfängliga i hvarje jordiskt band. Jag skulle ej vilja att ni för min skull frångick edra principer. Det skulle ni förr eller sednare ångra, och er hustru skulle antingen blifva er en odräglig börda, eller skulle ni vårdslösa och åsidosätta henne. För ingendera delen vill jag utsätta mig. Jag har också min sjelfviskhet, magister Nordenson. Om jag någon gång gifter mig, så vill jag blifva älskad och äfven litet uppburen. Jag är ej bortskämd och begär ej att min man skall kurtisera mig och stå på tå för mig. Men ignorera mig får han inte. Vill ni vara god och gifva gungan litet fart, magister Nordenson.“

“Jag kom hit för att fråga er om ni skulle vilja följa mig till ett berg, en bit härifrån. Jag har der under ett af mina ströftåg påträffat en den herrligaste utsigt.“

“Är det långt?“

“Blott några stenkast.“

“Då hinner jag kanske. Jag måste vara hemma till dess pappa vaknar från sin middagsslummer. Då läser jag alltid högt för honom en stund.“

“Ni är mycket sjelfvisk, Blända“, sade Halfdan, sedan de en stund vandrat tysta vid hvarandras sida.

“Sjelfvisk! Finns det ordet i er ordbok? Hvad är sjelfviskhet, då ej den ena menniskan har några pligter emot den andra?“

“Ni är sjelfvisk, ty ni skulle kunna betrygga hela mitt lifs lycka, göra mig till en annan och bättre menniska, och ni vill det ej.“

“Göra er till en bättre menniska. Ni, som är så i allo fullkomlig!“

“Hvartill denna bitterhet, Blända? Jag vet ju i alla fall att ni älskar mig. O, det har jag så mången gång läst i edra ögon, i er hands lätta darrning, då den hvilade i min, i den fina färgskiftningen på er kind, då mitt måhända alltför djerfva öga hvilade på er. Allt sedan jag här om dagen yttrade de der åsigterna, har ni varit så förändrad emot mig.

“Blända, det var min gamla menniska, som då talade. Kärleken har gjort mig till en ny menniska och gentemot er kunna ingen af mina gamla principer hålla stånd.

“Ni rodnar, Blända, sänker er blick, er läpp darrar. O, nu är du dig sjelf igen. Nu är kylan, bitterheten, blekheten borta, nu är du åter den liffulla, den ljufva, den bländande Blända.“

Han slöt henne till sitt bröst, och hon gjorde ej mer något motstånd.

Blända läste ej högt för komministern i dag. Hon knöböjde i stället vid hans soffa och bad om hans välsignelse öfver sig och Halfdan.

Tårar fyllde den gamle mannens ögon. Med darrande och af rörelse qväfd stämma uttalade han sin välsignelse.

“Herren hålle sin hand öfver dig och bevare dig. Om det ej är hans vilja och råd för dig att du skall blifva lycklig, så gifve han dig åtminstone ett ödmjukt och undergifvet sinne och bevare dig för bitterhet och knot!“

“Det var en sorglig välsignelse, fader.“ “Måtte Herren i nåd höra min bön, jag kunde ej annorlunda.“

“Kom, Blända“, sade otåligt Halfdan. “Vi behöfva ingens välsignelse. Vår egen kärlek helgar vårt förbund och betryggar vår lycka.“

Mannen.

“Vill du gå ut och gå en stund med mig, Halfdan? Jag har sutit inne hela dagen och har nu en så stygg hufvudvärk att jag omöjligt kan somna förr än jag får taga en promenad.“

“Hvarför gick du ej ut medan det ännu var dager?“

“Emedan jag hela dagen har varit sysselsatt med att sy gardinerna till ditt rum färdiga, som du ville ha uppsatta till din herrmiddag i morgon.“

“Men hvarför i all verlden gjorde du det sjelf?“

“Hvem skulle annars gjort det? Tror du ej Sara har annat att göra?“

“Men du kunde väl leja en sömmerska.“

“Men det kostar pengar, Halfdan. Om vi skulle leja för allt som ej Sara hinner med, så skulle ej dina inkomster förslå långt.“

“Men det är ju alltför illa att du skall sitta sjelf med sådant och skaffa dig hufvudvärk och sedan gå ut så sent på aftonen. Och just nu är jag som bäst sysselsatt med mina studier. Kan ej Sara gå med dig ut?“

“Sara har hela dagen varit sysselsatt med tvätt och har nu lagt sig att sofva, alldeles uttröttad. Men det är detsamma, gör dig för all del intet besvär, jag stannar nog inne.“

“Det skall du visst icke göra, men om du går af och an på gatan här utanför, så tror jag icke du behöfver vara rädd att något skall hända dig. Jag skall titta efter dig genom fönstret emellanåt.“

“Du är alltför god. Men jag vill ej göra dig något besvär och vill för öfrigt på inga villkor ensam sätta min fot ut på gatan så här sent, efter hvad som hände mig i går afton. Godnatt!“

“Godnatt, Blända lilla! I morgon bittida gå vi ut en stund tillsammans före frukosten.“

Men följande morgon värkte Bländas hufvud så våldsamt att hon ej kunde stiga upp från bädden. Hennes man gick efter läkaren.

“Hon måste ligga stilla och hafva mycket tyst omkring sig“, sade denne.

“Det sednare fruktar jag blir omöjligt“, invände Halfdan. “Jag har bjudit några herrar hit till middag i dag, och litet buller kan då ej undvikas.“

“Kan ej middagen uppskjutas?“ frågade doktorn.

“Omöjligt. De kunna ej blifva lediga någon annan dag denna vecka. Men litet hufvudvärk plägar snart gå öfver och hon blir nog mot middagen tillräckligt rask för att stiga upp.

“Lofva mig att jag, om möjligt, får se dig som värdinna vid bordet i dag, kära vän“, tillade han, i det han fattade sin hatt för att gå och räckte Blända sin hand till afsked, “utan dig blir hela middagen så tråkig. Hvila dig nu och ligg stilla medan jag är borta, så blir du nog frisk till kl. 3, då gästerna komma.“

Bländas hufvudvärk snarare ökades än minskades; men Halfdan trodde ej att det var så farligt, han hade ju tyckt att hon gerna kunde uppfylla sina skyldigheter som älskvärd värdinna, och derför steg hon upp och klädde sig, oaktadt den smärta hvarje rörelse förorsakade henne.

Halfdan blef mycket belåten då han, vid sitt inträde i matsalen, fann sin unga hustru, vacker och intagande som alltid, sysslande vid bordet.

Middagsgästerna voro muntra och temligen bullersamma.

Det tillkonstlade leendet dog snart på Bländas läppar, och hon blef allt blekare och tystare.

Middagen var slut och gästerna fattade sina glas och reste sig upp för att tacka värdinnan.

Bländа steg upp med glaset i hand, men med detsamma svartnade det för hennes ögon och skar till i hennes hufvud, så att hon uppgaf ett rop af smärta och sjönk dödligt blek till golfvet, innan någon af de närvarande hann att stödja henne.

Halfdan bar henne på sina armar in till en soffa i kabinettet.

“Kära min Blända,“ sade han ömt, “har din svåra hufvudvärk åter börjat?“

“Börjat!“ upprepade Blända. “Nej icke börjat men tilltagit, som den naturligtvis måste göra efter så mycket prat och buller.“

“Men hvarför kom du då till middagsbordet, om du ej var fullkomligt återställd?“

“Jag bet mig i läppen och försökte att ej känna smärtan, på det jag skulle kunna göra dig till viljes.“

“Göra mig till viljes! Tror du att du gör mig någon tjenst med att göra dig sjelf sjuk? Har jag någonsin begärt att du skulle göra några uppoffringar för min skull? Jag har ju så mångfaldiga gånger sagt dig att jag ej på något vilkor vill att du skall i någon mån afstå från din beqvämlighet, ty dermed gör du aldrig mig någon tjenst.“

“Seså, bannas icke nu, Halfdan“, sade Blända matt och sorgset. “För kärleken är intet offer för stort, sade du en gång på den tiden då du ... då vi voro förlofvade. Den satsen drifver jag ännu, ser du, fastän vi redan varit gifta flera månader.“

– – – – – – – – – –

“Kommer du nu, Halfdan, kaffet är inne!“ ropade en frisk och munter stämma i dörren till Halfdans studerkammare.

Halfdan såg upp från boken, vände sig om, log och utsräckte handen mot sin unga hustru. Det var längesedan han hört en så glädtig klang i hennes stämma. Hon hade på den sista tiden för det mesta varit allvarlig samt litet stolt och tillbakadragen i sitt sätt mot honom.

Blända gick fram till honom, tryckte en kyss på hans panna och lade båda sina händer i hans.

“Kom nu och drick kaffe. Men, jag ber, tag först af dig nattrocken. Du vet hur gerna jag såge att den blefve förvisad från matsalen och förmaket.“

“Min kära Blända,“ sade Halfdan något otåligt, men likväl bibehållande hennes händer i sina, “jag lägger mig aldrig i din toilett utan låter dig kläda dig fullkomligt efter din egen smak och beqvämlighet, och då är det väl ej för mycket om jag begär samma tjenst af dig tillbaka.“

Ett lätt moln jagade öfver Bländas panna, men hon tycktes hafva föresatt sig att i dag vara glad och svarade derför skämtsamt: “Nej det vore verkligen orättvist att beskylla dig för att lägga några band på mig med afseende på min toilett. Jag är öfvertygad att du ej märker om jag går klädd i sammet, blommor och spetsar eller i grått vadmal. Andra unga fruar bruka kokettera med sin klädsel för att behaga sina män, men mig är den mödan besparad.“

“Men hvad jag dock alltid märker,“ svarade glädtigt Halfdan, “är att min lilla hustru är den vackraste och behagligaste af alla unga fruar.“

“Underligt då att det är mig så fullkomligt omöjligt att införa något toffelregemente här i huset“, log Blända.

De båda makarna trädde nu in i matsalen, der frukostbordet stod dukadt med mer än vanlig prydlighet. En grupp af blommande vexter prydde bordets midt och framför den stora förgyllda kaffekoppen, som var framsatt för Halfdans plats, stod en broderad länstol, en födelsedagspresent från Blända, frukten af flera nätters vaka.

“Jag har den äran att gratulera,“ sade Blända leende och glad.

“Tack, tack.“ Halfdan klappade tankspridd hennes hand, som låg på stolskarmen. “Vill du vara god och slå i kaffe åt mig nu, ty jag har brådtom.“

“Men du märker ju ej ens stolen, i hvilken du sätter dig. Stig upp igen, min herre, och var så god och observera, hvilket vackert arbete det är.“

“Har du gjort allt detta? Men, kära Blända, när har du haft tillfälle dertill. Jag har aldrig sett dig sysselsatt dermed.“

“Tror du att jag skulle arbetat derpå i din närvaro! Jag har passat på då du har varit borta, och ibland har jag stigit upp i god tid om morgnarna för att hinna få den färdig.“

“Du, som är klen och så väl behöfver hvila, har försakat din nattro för sådant lappri som ett grannt broderi. Det var verkligen bra dåraktigt, då stolen hade varit fullkomligt lika bra utan de der grannlåterna. Jag förstår ej att värdera sådant kram.“

Bländas ögon fylldes med tårar, i det hon lutade sig ned öfver kaffekokarn och lyfte på locket för att se om kaffet var klart; då hon åter såg upp var hufvudet en smula stolt tillbakakastadt och läppen litet förtrytsamt svälld.

Sara inträdde nu med ett bref till Halfdan.

“Från mormor,“ sade Halfdan efter att vårdslöst hafva ögnat på utanskriften.

“Bryt det du och läs det för mig, medan jag dricker mitt kaffe,“ tillade han, i det han kastade det öfver bordet till Blända. “Jag måste ut straxt efter frukosten.“

“Morfar är sjuk,“ utbrast Blända efter första blicken på det öppna brefvet, “och önskar att du ändtligen på det skyndsammaste måtte infinna dig hos honom.“

“Det är ju alldeles omöjligt, midt under terminen. Det blir bäst att du reser.“

“Men det är dig och ej mig han önskar råka.“

“Det betyder ingenting. Hvad han kan säga till mig, kan han äfven säga till dig.“

“Men går det väl an att jag reser, Halfdan? Betänk hur lätt man utsätter sig för förkylning på en så lång resa midt i smällkalla vintern. Jag skulle visst ej bry mig om det om det blott vore mitt eget lif, som sattes på spel, men ...“

“Du har rätt, Blända, det går ej an. Jag skrifver så fort jag kommer hem till mormor, att ingen af oss kan komma.“

“Men kunde du ej taga dig en veckas ledighet, Halfdan? Din morfar är gammal, och detta blir troligen hans sista sjukdom. Om du ej träffar honom mer i lifvet, skall du evigt ångra att du ej hörsammade hans sista bön.“

“Det kan jag sannerligen ej hjelpa. Jag kan omöjligt resa från mina föreläsningar och kollegier. Det är ej värdt att vidare tala om den saken.“

Detta var Halfdans vanliga, obesvärade metod att afklippa ett samtal, som ej behagade honom.

En vecka derefter kom dödsposten. Generalskans bref andades en häftig bedröfvelse på samma gång som mycken bitterhet mot dottersonen.

“Du kunde sparat den döende den smärtan,“ skref hon, “att ännu på sitt yttersta röna ett så tydligt bevis på din köld. Hade du haft sonliga känslor för den, som alltid varit dig en så god fader, så skulle intet i verlden kunnat afhålla dig från att hörsamma en kallelse, som utgick från din morfaders dödsbädd. Det krossade honom alldeles, detta sista slag; han grät som ett barn, då han fick höra att du ej brydde dig om att komma.“

“Nog!“ afbröt Halfdan med dundrande röst och stampade med foten i golfvet. Blända släppte brefvet och dolde sitt tårsköljda ansigte i sina händer.

Halfdan var häftigt upprörd; han stödde armbågen mot bordet, lutade hufvudet i handen och blickade mörkt framför sig.

Några minuter satt han så, men derefter sköt han häftigt stolen tillbaka, tog sin hatt och gick ut.

Då han återkom till middagen hade Blända läst slutet på brefvet, som innehöll att generalen efterlemnat ett testamente, som gjorde Halfdan till egare af Lindvik, under det att en sondotter, Halfdans kusin, erhöll en motsvarande summa i kontanter.

Generalskan ämnade flytta till ett vackert beläget ställe nära Lindvik, som hennes man byggt enkom till enkesäte åt henne. Lindvik var för stort och dystert, för att hon skulle kunna trifvas der, sedan hon blifvit ensam på sin ålderdom.

“Hvad jag är glad att morfar bestämt Lindvik åt oss!“ utropade Blända, som gerna ville blanda bort de sorgliga intrycken. “Nu behöfva vi ej vidare hafva några bekymmer huru de knappa inkomsterna skola gå ihop med utgifterna. Nu äro vi rika och hafva det herrliga Lindvik till sommarnöje!“

“Då du blef min hustru, Blända,“ sade Halfdan mörkt, “var det med fullt medvetande om att du gifte dig med en fattig man, som endast berodde af sitt arbete. Jag lofvade dig aldrig några rikedomar, och rikedomar skola heller aldrig falla på vår lott. Jag afsäger mig arfvet till förmån för min kusin.“

“Men, Halfdan ...“

“Jag vill ej mottaga ett arf, hvaraf jag på intet vis gjort mig förtjent. Min morfars sista känslor för mig voro af en bitter natur, och det vore oädelt af mig att mottaga en gåfva, som ej gifvits mig af kärlek, utan derför att lagen förordnar att så måste ske. Jag gör mig ledig på ett par dagar och reser ner till Lindvik för att göra upp denna affär med mormor.“

“Men Halfdan, du glömmer att det skulle göra mormor ondt, om Lindvik komme i händerna på din kusin och hennes franske marquis till man, som mormor aldrig sett och föga intresserar sig för. Mormor är, som du vet, skygg för fremmande och skulle ej hafva någon trefnad på sitt enkesäte om det der obekanta herrskapet med alla sina gäster och sitt stora hushåll skulle vistas på Lindvik.“

“Har egennyttan så förblindat dina bättre känslor, Blända, att du ej inser att jag här har intet val! Du har aldrig egt några rikedomar och kan väl hädanefter, såsom hittills, vara lycklig dem förutan. Då du bodde i det lilla rödmålade komministersbostället i Wärna och tillbragte hela dagarne i enslighet utan att se någon annan varelse än din gamle, knarrige fader, en dräng och en piga, en hund och två kattor, då ...“

“Halfdan!“ utropade Blända, och blodet rusade upp till hennes kinder. “Säg icke ett ord mer! *Då* var jag obeskrifligt lycklig, *då* hade jag ej ännu erfarit någon sorg. O, min käre, salige fader, det var en profetisk bön du uttalade öfver mig! Ja, måtte jag få undergifvenhet att bära, hvad som blifvit mig pålagdt!“

Blända kastade sig på knä vid soffan, dolde ansigtet i händerna och utbrast i lidelsefull gråt.

Halfdan betraktade henne förvånad, rådlös, bestört. Han kunde ej förstå anledningen till detta häftiga utbrott.

“Om jag sårat dig,“ sade han, i det han tog ett steg närmare sin unga hustru, “så har det skett utan min vilja och vetskap.“

“Naturligtvis!“ svarade Blända, i det hon åter reste sig upp och kastade hufvudet trotsigt tillbaka. “Du har mördat min frid och min lycka med dagliga nålstygn, men alltid utan att vilja eller veta det. Ett, tio, tjugu knappnålsstygn mörda icke, men tusendetals ... Men jag klandrar dig visst icke, ty från din ståndpunkt har du handlat rätt, du har följt dina principer. Det är ju fullkomligt principenligt, som du varit konsiderationslös och grym, som du oupphörligen sårat mig, utan att någonsin bemöta mig med hårdhet, som du gjort mig olycklig, utan att någonsin förgå dig mot mig. Men hvad jag minst af allt kan fördraga är denna ringaktande ton då du talar om min vördnadsvärde, tillbedde fader och mitt lyckliga barndomshem.“

“Min kära Blända, hvilken patos, hvilken öfversvallande sentimentalitet! Du talar som om du vore en olycklig martyr, och jag den onaturligaste tyrann. Om jag voro en älskare af husliga scener och familjedramer, så skulle jag å min sida blifva häftig och deklamera, men nu föredrager jag att gå ut och taga mig en promenad, till dess stormen gått öfver, och då du framemot aftonen blir lugnare, skall du kanske hafva den godheten att låta mig veta på hvad sätt jag förolämpat dig. Angående det Lindvikska arfvet, så har jag redan fattat mitt beslut, som inga tårefloder kunna ändra, och i morgon bittida lemnar jag staden på det jag, ju förr desto heldre, måtte få affärerna klara.“

Då Halfdan återkom var han vänlig och öm mot sin hustru, synbarligen mån om att göra henne god igen och få henne att glömma hvad som passerat samt rädd att hon skulle taga honom på orden och ingå i förklaringar öfver hvad hon förut yttrat. Några sådana förklaringar behöfde han alldeles icke, ty det var honom vid närmare eftersinnande icke svårt att komma underfund med, hvad hon egentligen kunde hafva att förebrå honom. Men som han hvarken ville eller ansåg sig böra ändra detta, fann han bäst att så litet som möjligt tala i det ämnet. Hon skulle nog med tiden lära sig inse det rigtiga och förnuftsenliga i hans åsigter.

Blända förhöll sig stolt och kall, och Halfdan tröttnade snart i sina bemödanden att göra henne glad och försjönk i dyster tystnad. Blända sydde och lyfte ej en enda gång under hela aftonen ögonen från arbetet.

“Jag får nu ej råka dig på några dagar,“ sade Halfdan, då Blända steg upp och tände ett ljus för att gå upp till sig. “Jag reser så tidigt i morgon bittida att du förmodligen ej är uppe.“

“Lycklig resa!“ sade Blända kallt och räckte honom sin hand med till hälften bortvändt ansigte.

Han steg upp, drog henne intill sig samt kysste hennes panna.

Blända slet sig lös, satte händerna för ansigtet och sprang gråtande ut ur rummet.

Halfdan gjorde en rörelse som för att följa henne men ändrade sig genast, svängde sig om på klacken och satte sig lugnt ned att läsa aftonens tidningar.

“Det der går öfver af sig sjelf,“ menade han.

Med tungt hjerta återvände Halfdan några dagar derefter till hemmet. Han hade skiljts från en mormor, som med bitterhet visat honom ifrån sig, sedan han kort och utan att uppgifva några skäl afsagt sig hvarje arfsanspråk efter morfadren och omintetgjort dennes testamente. Han återvände till en hustru, som han lemnat i tårar, till hvilka han visste sig sjelf vara skulden.

Han hade god tid att öfverlemna sig åt dystra betraktelser under sin långa och ensliga resa.

Hvad hade han väl egentligen gjort att de tvenne varelser, som ensamt i hela verlden stodo honom nära,

båda voro i harnesk emot honom. Hade han på något sätt förgått sig emot dem, felat i vördnad mot den ena eller i kärlek mot den andra?

Nej, han hade i intet afseende något att förebrå sig. Han hade handlat efter sina grundsatser, i öfverensstämmelse med pligtens och samvetets bud, och hade han någongång sårat, hade det skett ofrivilligt.

Vid sin hemkomst mottogs han af den underrättelsen att en liten dotter skådat dagen under hans frånvaro; men glädjen häröfver var mycket blandad, ty Blända låg dödligt sjuk.

Hon låg i en orolig slummer då Halfdan trädde in till henne. Han rullade ned gardinerna, tände en nattlampa och satte sig vid bädden, uppmärksamt betraktande den sjukas bleka och lidande drag.

En gång under natten såg hon upp och hennes blick mötte Halfdans.

“Käre Halfdan, gå för all del till hvila, du, och skicka sjuksköterskan till mig,“ sade hon med en anstrykning af bitterhet i den låga, brutna stämman. “Icke skall du offra din nattro för min skull.“

Han steg häftigt upp och vände sig ifrån henne. Hon såg efter honom med en lång, sorgsen blick, ögonen fylldes så småningom med tårar, och plötsligt dolde hon ansigtet i båda händerna.

Det blef en stunds paus.

“Blända!“ sade slutligen Halfdan, i det han åter nalkades hennes bädd, “Blända, kan jag ingenting gör för dig? O, Blända, du får ej dö. Du måste lefva på det jag måtte få tillfälle att visa dig att jag ej är så sjelfvisk, som du tror, visa dig att jag skulle vara i stånd att för din skull offra allt hvad som näst dig är mig dyrbarast på jorden.“

“Så talade du en gång förr, Halfdan; det var då vi blefvo förlofvade.“

“Och jag har brutit hvad jag då lofvade, menar du.“

“Åh nej, visst icke. Du har ju varit en mycket god man – alltför god i sanning. Jag har ju haft min frihet i allt – du har aldrig lagt några band på mig – du har aldrig haft några fordringar på mig – – O, om du i stället hade varit en despot, Halfdan! Det hade varit tusen gånger bättre än denna mördande likgiltighet. Den man, som tyranniserar sin unga hustru, älskar henne vanligtvis – men den man, som på hvarje hennes bön om råd i ett eller annat, blott har till svar ett kallt “Gör som du sjelf behagar“, han ...“

“Blända, Blända, var icke hård! Jag har ej kunnat handla annorlunda med det rättesnöre du vet jag satt för mitt lif.“

Blända svarade ej. Hon tillslöt åter ögonen och talade ej mer. Den natten var den sista i hennes lif.

Gubben.

Det var en ljum och mild sommarafton. Lärkorna drillade högt i skyn, fiskmåsarna kretsade öfver vattnets blanka yta, och popplarna, rörda af vestanflägtar, böjde sig, förtroligt hviskande, mot hvarandra.

På gården gick trädgårdsdrängen och krattade; men han släppte krattan bestört och ryckte, vördsamt bugande, mössan från hufvudet, då ett lätt enbetsåkdon rullade upp på gården och stannade framför trappan.

“Jungfru Sara!“ ropade han och tittade in genom det öppna mjölkkammarfönstret i flygelbyggnaden.

Jungfru Sara, en välmående matrona, med bredt hvitt förkläde och hvit duk på hufvudet, visade sig nu på gården och sprang, med en vighet och snabbhet, som skulle förefallit otrolig hos en person med hennes ålder och välmåga, fram till vagnen.

En smärt högväxt flicka, hvars ansigte nästan alldeles doldes af en tät, grön resslöja, hoppade ut ur vagnen och mottogs af jungfru Sara i ett det aldra hjertligaste famntag.

“Ack, käraste lilla fröken Blända, jag kan ej säga hur glad jag är att se henne!“

Den unga fröken mottog med temlig köld den välmenande välkomsthelsningen; hon befallde körsvennen att bära in sina saker och bad jungfru Sara att blifva visad till sitt rum, hvarefter hon gick upp för de breda stentrapporna och lät den bruna sidenklädningen släpa en half aln efter sig.

“Hvar är min far?“ frågade fröken Blända, då hon i sitt rum aflagt sin reskappa och sin hatt och framför spegeln ordnade de rika guldgula hårflätorna.

“Blif ej ledsen, fröken lilla, biskopen har rest bort och väntas först åter om ett par dagar.“

“Hvarför skulle jag blifva ledsen? Om jag får råka honom ett par dagar förr eller sednare betyder ju ej så mycket.“

“Åh nej icke just för den skull, men jag tänkte det skulle vara sårande för en dotter att fadren ej är henne till mötes då hon första gången kommer till hans hem.“

“Icke sårande för mig, kära Sara. Jag har inga anspråk på uppmärksamhet, hvarken af min far eller någon annan menniska.“

“Det är snällt af fröken att säga så. Ej mången dotter skulle taga saken på det viset. Men så skulle ej heller mången fader göra så, som biskopen. Han är litet underlig, han, som fröken väl vet.“

“I hvad afseende är han underlig?“

“Åh, litet egen är han allt, det har nog fröken sjelf märkt.“

“Jag har ju aldrig sett min far.“

“Har fröken inte sett sin far.“

“Var ej Sara i tjenst hos mina föräldrar då min mor dog? Då vet väl Sara att jag, kort efter hennes död, skickades till Lindvik för att uppfostras af min fars kusin, markisinnan d’Almant.“

“Jo, skulle tro att jag vet det. Men biskopen har väl ofta under sina resor varit och helsat på fröken på Lindvik?“

“Nej, aldrig. Men hvaruti bestå min fars egenheter, Sara?“

“Ja, det är minsann ej godt att säga i få ord. Han har så många underliga idéer och för ett helt annat lefnadssätt än menniskor i allmänhet.

“Fröken vet väl eller har hört talas om hur rysligt häftigt han sörjde sin fru, och *det* var då ingenting underligt, ty älskligare varelse har väl aldrig funnits. Kort efter hennes död tog han tjenstledighet – han var akademiadjunkt i Upsala på den tiden – tillsade mig att se efter hans våning medan han var borta och reste

så utrikes, sedan han först skickat af lilla fröken till Lindvik.

“Först efter ett helt års förlopp kom han igen, och fröken kan ej tänka hvad han då var förändrad! Han hade varit en sådan munter, ungdomlig och hurtig herre förut. Nu var han så tyst och allvarsam, så häftig och retlig i sitt sätt; han hade blifvit minst tio år äldre och hade fått flera gråa hår i de ljusbruna lockarna och ett par djupa veck mellan ögonbrynen.

“Jag tyckte det var grufligt synd om den stackars herrn; ty jag kunde förstå att det var sorgen, som gjort honom sådan.

“Nu visste jag inte på jorden något ämne, kärare att tala om, än den välsignade, salig frun; och jag trodde förstås att, som biskopen väl om möjligt hade hållit henne ännu kärare än jag, så skulle han också inte veta roligare än att tala och höra talas om henne.

“Jag försökte derför ofta att komma in på det ämnet och talade om hvilken engel hon varit redan på jorden och hur salig hon nu måtte vara; men det slog sig illa ut, må fröken tro.

“Första och andra gången sade biskopen ingenting men såg mörk ut. Tredje gången tillsade han mig snäft och kort att gå min väg, emedan han ej hade tid att höra på mitt prat. Men jag blef ändå ej modfälld, utan hoppades på bättre lycka nästa gång.

“Men då gick det alldeles rasande. Biskopen flög upp från stolen, slog med knutna handen i bordet så att det gungade och förklarade att om jag någonsin mer öppnade min mun för att tala i det ämnet, så finge jag genast lemna tjensten. Det der var hårda ord för mig att höra, må fröken tro. Men jag rättade mig naturligtvis derefter och sedan den tiden – det är 16 år se’n dess nu – har jag aldrig nämnt salig frun annat än i mina böner, och aldrig har hennes namn gått öfver biskopens läppar.

“Det är någonting förfärligt i denna tystnad; den förefaller mig nästan som en förolämpning mot den saliga döda, men Gud vet, och hon vet nog också i sin himmel, att det ej är mitt fel.“

Den trogna tjenarinnan torkade sina fuktade ögon och fortsatte med dämpad, sorgsen röst sin berättelse.

“Alla de möbler, som stått i salig fruns rum, allt hvad som tillhört henne såldes och kom i fremmande menniskors händer. Gud, hvad detta gjorde mitt hjerta ondt! Man brukar eljest vilja gömma såsom dyrbara minnen hvad som tillhört de kära aflidna, men biskopen hade ingen ro förrän han utplånat hvarje spår efter henne, som jag tror var den enda han någonsin älskat på jorden, ty han var alltid mycket kall för sina morföräldrar, och några vänner hade han aldrig. Ett porträtt, som var den mest lefvande afbild af salig frun, hade han qvar några veckor; men en vacker dag var äfven det försvunnet, och icke vet jag hvar han gjort af det, men jag har aldrig sett det sedan.“

Jungfru Sara kunde ej tala mer; snyftningar afbröto henne.

En tår glänste i den unga frökens nattsvarta, af långa fransar beslöjade ögon; men den torkades skyndsamt och liksom otåligt bort, och rösten ljöd klar och lugn, då hon talade:

“Lefver min far mycket ensligt här ute på Poppelhem? Ser han aldrig fremmande?“

“Jo, han har ganska ofta herrar här till middagen och bevistar äfven ofta tillställningar borta, men blott då sällskapet består af endast herrar. I fruntimmerssällskap går han aldrig. Han tycker ej om att behöfva genera sig, men det är då intet nytt, ty sådan var han redan på salig fruns tid.

Mycket ofta är han borta på resor, dels af böjelse, kan jag tro, och dels i och för sitt embete. Det är under dessa resor som jag trott att han brukade besöka Lindvik; men ingenting har jag vetat, ty lika litet som han

talat om frun, har han nämnt fröken. Jag hade aldrig hört ett ord om att fröken skulle komma hit förrän i går, då vagnen redan stod för trappan och biskopen skulle fara. Då kommer han plötsligt till mig och säger: “Laga att en vagn möter ångbåten i staden i morgon och ställ i ordning ett eller två trefliga rum deruppe, ty min dotter kommer hit.“ Och så lyfter han litet på hatten till afsked, som han alltid brukar, och hoppar så upp i vagnen och far af.“

“Underrättelsen kom nästan lika oväntadt för mig som för Sara,“ sade fröken Blända, som med intresse lyssnat till tjenarinnans berättelse. “Under alla dessa 17 år, som jag lefvat på Lindvik, har jag ej inalles fått mer än fyra eller fem bref från min far, då, för ett par dagar sedan, ett bref kommer, som endast innehåller dessa ord: “Blända, din fader längtar efter sin enda dotter! Kom om Onsdag, den 10, så mötes du af hästar och vagn vid ångbåtsbryggan!“ samt ett postskriptum, innehållande: “Om det kostar dig någon försakelse att lemna Lindvik, så kom ej!“

“Ja, är han icke allt igenom underlig?“ utbrast jungfru Sara. “Det har alltid varit hans idé, att han varit så rädd att någon menniska skulle göra någon försakelse eller hafva någon äfven den aldra minsta möda för hans skull. Jag minns väl jag en gång i fjol somras, då han varit borta vid en badort i 6 veckor och sagt ifrån att han ämnade komma hem på sin födelsedag. Då hade jag händelsevis kommit att nämna om det der för grefvinnan på Slottet, och genast blef det bekant bland alla herrskaperna i trakten och de kommo hit en hel mängd för att gratulera honom och önska honom välkommen tillbaka. De hade låtit resa upp en äreport vid ingången till parken, och som det var sent på höstaftonen, hade de illuminerat parken med kulörta lyktor.

“Hvad jag då skämdes för biskopens beteende, fast det icke angick mig, förstås. Han visade sig riktigt ohöflig mot de artiga herrskaperna, tackade dem icke för deras uppmärksamhet, såg olycklig och otålig ut hela aftonen och lät så tydligt förstå att han var trött och ville vara i fred, att herrskaperna foro sin väg innan soupén och voro alla mycket stötta på biskopen, det tror jag säkert.

“Och sedan han väl blifvit ensam, kom han ned till mig i mjölkkammaren och var så ond öfver att folk kunde ha så lite grannlagenhet att komma och plåga honom på det sättet, och jag fick så mycket bannor för att jag talat om hvilken dag han skulle komma hem, och han förklarade att då jag ej kunde tiga bättre med hvad jag visste, så skulle han hädanefter aldrig skrifva innan han kom utan taga skjuts i staden och fara ut då ingen visste om det. Huspigan och betjenten stodo emellertid och hörde på hur han grälade på mig, och det är rysligt tråkigt för mig, förstås, som måste sätta mig i respekt hos dem. Men biskopen tänker aldrig på andra menniskors känslor, det är då visst det. En god husbonde är han i alla fall, ty han låter en styra sig sjelf i allt och har aldrig några fordringar för egen del. Ja, han är till och med alltför god i det fallet, så att om ej jag styrde för allting och hölle efter folket att de göra sina skyldigheter, så ginge allt på tok.

“Men nu kanske fröken vill taga hushållet om hand?“ tillade jungfru Sara, ej utan en märkbar oro.

“Nej, kära Sara, det förstår Sara sig bättre på än jag. Men nu får jag visst bedja Sara vara snäll och lemna mig för i afton.“

“Men, kära hjertans fröken,“ sade jungfru Sara, nu åter belåtet leende, “här har jag stått och pratat och glömt att bjuda fröken på soupén, som står och väntar nere i salen.“

“Tack, kära Sara, jag souperar ej i afton. Hur dags dricker man kaffe här i huset om morgnarna?“

“Jo, se det hör äfven till biskopens egenheter att han aldrig vill hafva någon måltid på bestämdt klockslag, utan vill hafva sina mål än då, än då, allt efter som det faller sig. Om det då händer honom att han får sitt kaffe eller sin middag kall, ty man har väl annat att göra än att hålla eld på spiseln hela dagen, så säger han aldrig något derom. Jag tror han skulle hålla till godo hvilka obehag som helst, blott han slipper vara på något sätt bunden.“

“Denna oregelbundenhet tycker jag om. Var god och laga att mitt kaffe bäres upp i mitt yttre rum, då jag ringer! Godnatt, jungfru Sara!“

Då fröken Blända blifvit ensam aftog hon sin långa, bruna sidenklädning och iklädde sig en hvit aftondrägt, som i rika, lösa veck omslöt hennes smärta, välbildade gestalt; löste den präktiga hårkorgen och lät de fyra tjocka, guldglänsande hårflätorna nedfalla på ryggen; framtog derefter ur ett fodral en fiol och sättande sig på en låg stol lät hon stråken sakta glida öfver dess strängar. De svarta ögonen fingo en inspirerad glans och hela hennes ansigte förklarades af en nästan öfverjordisk skönhet.

Fadrens musikaliska begåfning hade hos Blända utvecklat sig till en hög grad af fulländning. Hon var ett verkligt musikaliskt snille, och genom den undervisning hon under tvenne vintrar tillbragta i Paris fått åtnjuta, hade hennes naturliga anlag för fiolspelning utbildat sig ända till mästerskap.

Hon lefde nu för ingenting annat än sin musik, den utgjorde hennes verld, hennes allt, den var det stora intresset i hennes lif, som utträngde alla andra; hon var konstnär, men qvinna var hon ej.

Dagen efter sin ankomst till Poppelhem gick fröken Blända omkring och beság sitt nya hem, dertill ifrigt uppmanad af jungfru Sara. Corps de logit var ett stort, hvitrappadt stenhus, gården var stor, men utan blomsteranläggningar, parken, i engelsk stil, var lummig och vacker, insjön med sina många uddar, vikar och holmar begränsade den på ena sidan, och en stor, djup, mörk furuskog på den andra erbjöd tillfälle till vackra promenader.

Detta var i korthet hvad fröken Blända uppfattade under sin förmiddagsrond; hon åt middag på sina rum, och på eftermiddagen satte hon sig ned att skrifva partitur för fiol ur en symfoni.

Hon afbröts af jungfru Sara, som kom springande uppför trappan med andan i halsen och bad fröken genast komma ned; biskopen och tre andra herrar kommo körande i poppelalléen, som från vägen förde fram till gården.

Fröken Blända reste sig med en skiftning i djupRödt på sin kind; hon var ej i allmänhet lätt emottaglig för känslointryck, men hennes hjerta klappade dock nu i raskare takt, då hon för första gången skulle stå ansigte mot ansigte med en fader, som från hennes spädaste barndom varit ett föremål för hennes fruktande kärlek.

Med en lätt darrning i sin hand ordnade hon sitt hår och sin klädsel, kastade en pröfvande blick i spegeln och gick derefter långsamt och dröjande utför trappan och inträdde i salongen.

Fyra herrar stodo samtalande midt på golfvet, men Blända tviflade intet ögonblick hvilken af dem, som var hennes fader.

Hon längtade i detta ögonblick varmt att slutas i den reslige gråhårsmannens armar; hon hade aldrig erfarit någon faders, moders, systers eller broders kärlek utan ständigt varit en fremling, som bemötts vänligt och artigt, men kallt, och hennes hjerta hade hårdnat, så att blott sällan någon varmare känsla smälte isen deromkring. Men i detta ögonblick klappade det varmt. Om mannen med det ädla, själfulla och vördnadsbjudande ansigtet, han som ehuru obekant var hennes fader, nu hade slutit henne till sitt hjerta och tryckt en faderlig kyss på hennes läppar, så hade hennes hjerta öppnat sig för honom, och hon hade för alla tider varit hans ömma, hängifna dotter. Det första intrycket var alltid afgörande för Blända.

Men biskopen vände sig kallt om och betraktade ett par ögonblick granskande sin unga dotter. Derefter fattade han hennes hand, tryckte den häftigt, men släppte den genast, gjorde en temligen fremmande bugning och sade: “Jag väntade ej att få se dig här, min dotter. Jag trodde ej att du genast skulle vara beredd att hörsamma mina i ett obetänkt ögonblick sammanrafsade rader.“

“Om ni är ledsen att se mig här, min fader,“ sade Blända, kallt och stolt, “så skall jag genast resa.“

“Tvärtom, min dotter, du är hjertligt välkommen. Jag blott fruktar att du ej kommer att finna dig väl på detta tysta ställe. Då man är så ung och strålande som du plägar man älska verldens glada hvimmel. Säg mig uppriktigt, mitt barn, var det för dig en försakelse att lemna Lindvik?“

“Det var det ej, min far. Det fanns ingen der, med hvilken jag egentligen sympatiserade, ingen, vid hvilken mitt hjerta hänger fast.“

“Det gläder mig att höra. Och tror du att du kan komma att trifvas här? Du har i dag haft tillfälle att se dig om. Hvad tycker du om Poppelhem? Det är ej så stort och slottslikt som Lindvik, men är det ej rätt vackert?“

“Här förefaller mig mycket trefligt. Jag älskar lugnet och tystnaden i dessa parker och skogar tusende gånger mer än det glada stojet på Lindvik.“

Ett gladt leende upplyste biskopens stränga drag; nu slöt han dottern till sitt bröst, men för sent för att dermed vinna Bländas hjerta; det första intrycket var redan outplånligt inristadt i hennes själ, kärleken från fordom var flyktad, men fruktan och vördnaden stodo qvar.

Bländа drog sig kallt undan sin faders famntag och mottog men besvarade ej den kyss, som trycktes på hennes läppar. Deremot böjde hon sig djupt ned och kysste den hvita, välbildade handen, som nu fattade hennes för att föra henne fram till gästerna, som dragit sig tillbaka till fonden af rummet.

“Min dotter, Magdalena,“ sade biskopen, och hans blick sökte stadigt Bländas, “professor H., baron L. och prosten M.“

De trenne herrarna skakade hand med sin väns unga dotter, och derefter togo alla fem plats kring divanen i salongen, och the kringbjöds.

Bländа hade förstått sin fars blick; hon hade i dopet blifvit kallad Bländа Magdalena, och, efter hvad hon hört Sara berätta dagen förut, var det henne ej svårt att förstå, hvarför fadren ville utbyta det första namnet mot det sista.

“Hade du något ressällskap hit?“ frågade biskopen.

“Nej, tante ville visserligen skicka med mig en gammal fröken såsom förkläde, men jag bad som en nåd att få slippa. Och jag redde mig mycket bra på resan utan ett sådant besvärligt påhäng.“

“Fröken är ingen vän af etiketten,“ anmärkte baron L.

“Jag trodde att den var alla menniskors förklarade fiende“, genmälte Bländа, “ehuru man, af en sorts obegriplig pligtkänsla, underkastar sig dess tyranni.“

“Bra, Magdalena!“ utropade biskopen, mer och mer belåten, “om jag sjelf hade uppfostrat dig, skulle du ej kunnat haft sundare idéer.“

“Går din fördomsfrihet så långt,“ frågade baron L., “att du låter fröken Magdalena med sina 17 vårars förföriska behag ensam förestå ditt hus utan någon äldre qvinlig vän till skydd och ledning?“

“Hvilken fråga, min bror! Du tror kanske att jag skulle underkasta mig det obehaget, den ständiga förtreten och pinan att hafva någon gammal genomtråkig fröken här, som med falkblick bevakade alla ens ord och handlingar för att sedan med sin flytande tungas hjelp utsprida dem hela vida verlden omkring! Nej, jag tackar aldra ödmjukast! Jag har min förträffliga jungfru Sara, som håller raj med drängar och pigor, och inne

i mitt eget hus hoppas jag att min dotter ej skall lida något men. Eller hvad säger du sjelf, Magdalena, önskar du att hafva någon gammal nåd här, i hvars vingars skugga du kan skyla dig?“

“Nej, jag tackar, goda pappa! Jag skulle vara ofantligt glad att slippa.“

“Förträffligt, min lilla Magdalena! Du är en förståndig flicka, hör jag med glädje. Sådana ville jag att alla unga flickor skulle vara.“

Det spända och främmande förhållandet mellan far och dotter försvann mer och mer under aftonens lopp; biskopen var ovanligt glad och språksam, Blända utvecklade i rikligt mått sina stora umgängesgåfvor och aftonen slutade, till allas belåtenhet, med ett vackert musikstycke, utfört af Bländas mästarhand.

“Önskar du att komma i umgänge med någon af grannarna, Magdalena?“ frågade biskopen morgonen derpå sin dotter, då de tillsammans frukosterade på balkongen utanför matsalen.

“Hvad finns det för grannar?“

“Inga utmärkta genom någon särdeles intelligens, utom grefve Ehrenborgs på det ståtliga herresätet Slottet. Grefvinnan är visserligen omkring 10 år äldre än du, men hon är ett mycket fint bildadt, intressant fruntimmer och dessutom en ganska utmärkt artist på piano, hvarföre jag tror att umgänget med henne skulle bereda dig mycket nöje. Om du vill kan du ju fara dit på visit i eftermiddag.“

“Pappa följer då med?“

“Jag! Nej mitt barn, jag befattar mig aldrig med några visiter.“

“I så fall stannar jag naturligtvis hemma. Jag kan väl inte komma alldeles ensam till fremmande menniskor!“

“Huru, Magdalena, det var ju du, som i går var så fördomsfri med afseende på etiketten!“

“Det var ej på etiketten jag nu tänkte. Men min far får ej glömma att jag blott är 17 år och att äfven jag har en portion af min ålders vanliga blyghet.“

Blända såg mycket intagande ut, då hon med en brydd rodnad och sänkta ögon yttrade detta.

“Nåväl, så må gå då för denna gång,“ sade fadren, klappande dotterns purprade kind, “jag skall i afton frångå mina vanor och följa dig till grefve Ehrenborgs. Men kom ej och bed mig om en sådan uppoffring en gång till.“

“Jag har ej bedt er, min far, och önskar ej heller att ni för min skull skall offra er egen beqvämlighet. Jag kom ej hit för att roa mig, utan för att åtlyda er vilja.“

“Om det är din mening att hafva tråkigt här och att tänka på din vistelse här som en försakelse, som du gjort för din fars skull, så är det bäst du genast reser,“ genmälde biskopen häftigt. “Jag vill ej veta af en uppoffrande lydnad, utan en glad, fullt frivillig och kärleksfull; heldre trots än tvungen lydnad. Res, stanna, hvilket du vill! Gör i allt, smått som stort, hvad du sjelf behagar! Jag lägger inga band på dig, jag ämnar aldrig gent emot dig använda min faderliga myndighet. Du eger din fulla frihet i alla afseenden.“

“Ni vill ej att er dotter skall offra något för er skull, fader,“ sade Blända, till hälften trotsigt, till hälften skyggt, “emedan ni fruktar att hon då i utbyte skulle hafva några anspråk på er faderliga ömhet och kärlek. Men var ej rädd, *Blända* har inga anspråk. Hon är nöjd med den frihet, ni medgifvit henne, en frihet, som ytterst har sin grund i sönderslitandet af det kärleksband, som vanligen förenar fader och dotter. Hon begär

inga uppoffringar, ingen kärlek, men hon vill ej heller *gifva* hvad hon ej får *fordra*. Jag har under de 17 år af mitt lif, som nu förflutit, lefvat utan kärlek och jag kan äfven göra det för framtiden. Jag har min musik, och det är nog för mig. Har jag blott min fiol kan jag vara lycklig midt i en öken. Det enda, som skulle kunna störa min lycka, vore att nödgas lefva med menniskor, som jag visste hade anspråk på uppmärksamhet och ömhet.“

“Vi böra då harmoniera förträffligt och lefva mycket lyckliga tillsammans,“ genmälde fadren med bitter skärpa, hvarefter han vände sig bort och lemnade rummet.

Under en lång promenad genom skogens tysta och dunkla djup öfvertänkte biskopen närmare det häftiga samtalet. Ofrivilligt gjorde han sig sjelf den frågan, huruvida han ej skulle varit lyckligare om den enda dottern kommit med ett rikt och kärleksfullt hjerta honom till mötes, ett hjerta, som visserligen fordrat kärlek såsom lön för kärlek, men som genom ömma omsorger, vänlig uppmärksamhet och varm sympati skulle kunnat förljufva hans ålderdom, som allt började kännas bra enslig.

Månne ej menniskan ändå när allt kom omkring behöfde kärlek såsom ett lifselement, hvarförutan intet sundt, lyckligt lif kunde uppspira? Månne hon verkligen var skapad blott för sig sjelf och ej äfven för sina medmenniskor?

Dessa tankar hade på sednare tider ofta uppstått i biskopens sinne. Men han hade visat dem tillbaka, såsom alster af en för tillfället veknad känsla, och så gjorde han äfven nu.

“Hvarför är jag sorgsen?“ frågade han sig sjelf, jag har allt just så som jag önskar det och som jag anser mest betryggande för jordisk lycka. Jag har en dotter, som, ehuru uppfostrad fjerran ifrån mig, dock i allt fått min uppfattning af lifvet och är beredd att af fri vilja foga sig efter mina idéer. Hvad kan jag mer begära?“

– – – – – – – – – –

Umgänget mellan fader och dotter var temligen kallt, men vänligt å den ena sidan, vördnadsfullt å den andra.

Blända sysselsatte sig mycket med sin musik, biskopen med studier och embetsförrättningar. Måltiderna voro ej gemensamma och far och dotter voro blott sällan tillsammans. Grefvinnan Ehrenborg hade, kort efter Bländas ankomst till Poppelhem, gjort henne ett besök och inbjudit henne till Slottet; och der var Blända nu nästan daglig gäst och musicerade tillsammans med grefven och grefvinnan. På Slottet var ständigt fremmande och fördes ett gladt och angenämt lif och Blända fann sig väl och var mycket observerad i den intelligenta och bildade krets, som alltid omgaf det unga, rika, barnlösa, grefliga paret.

Biskopens helsa började att märkbart försvagas, och lynnet blef mer och mer dystert och retligt; ofta då han om aftnarna satt ensam hemma och kände sig sjuk och nedstämd erfor han en varm längtan efter den enda dottern. Men hon var på Slottet och roade sig, och det var som det borde vara, att hon ej för sin gamle faders skull försakade de glada aftonunderhållningarna der.

“Ämnar du fara bort i afton?“ frågade han en dag, då hufvudvärk och mattighet höllo honom fängslad vid soffan, och han gripits af en plötslig längtan att se sin dotter inne hos sig och höra henne spela.

“Icke om min far önskar att jag skall stanna hemma.“

“Du vet att jag alltid önskar att du måtte göra som du sjelf behagar.“

Ett par timmar sednare hade biskopen träffats af en slagattack och låg maktlös utsträckt på sitt läger.

“Hvar är Blända?“ var hans första fråga, då han åter var i stånd att tala.

“Fröken är på stor bal på Slottet, men vi skola genast skicka efter henne,“ svarade jungfru Sara.

“Nej, nej!“ sade biskopen ifrigt, “icke skall hon försaka nöjet af en bal för att sitta vid sin faders dödsbädd. Jag var alltid ensam i lifvet – utom ett enda kort år – jag fruktar ej heller att ensam gå döden till mötes.“

Han tillslöt ögonen och talade ej mer. Den natten var den sista i hans lif.